

A női szépség
emelésére, tökéletesítésére és fenntartására legkiválóbb, teljesen ártalmatlan, vegyíztiszta és zairmeutes készítmény a 7163

Margit Crème.

Rövid idő alatt szűrtet szelőt, májfoltot, pattanást, bőrtakát (mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is ide bájós arcszint kölcsönöz, ára 50 kr., nagy 1 forint.

Margit hölgyor 60 kr. 3 színben. Margit szappan 35 kr. Margit fogpép (Zahn pasta) 50 kr.

Készítő FÖLDES gyógyszer-tára,
Aradon Deák Ferenc-utca 11. sz.
Főraktár: Török József gyógyszer-tára, Budapeston Király-utca 12.

Francia folyékony
HAJFESTŐ
(Gromatique Parisien)

melylyel minden haját tetszés szerint 10 perc alatt állandóan megfestheti fekete, barna vagy szőke. Tulajdonságai: a szín állandó és a természetes színtől meg nem különböztethető, az alkalmazás egyszerű. Ára 2 frt. A készületek (csésék, kefék stb.) 60 kr.

Főraktár: Budapesten, Török József gyógyszer-tára, Király-utca 12. szám. 7080

Főiskolai Dr. KUN ZOLTÁN kiropróált
legsz. orvos gyógyszerel

Vérképző labdacok rózsaszínre cukrosva: vérszegénység, nyak, sápkórosak, gyengékedok, görvélgyökerek, lástalan fűdőbetegségeknél legjobb gyógyszer. 4 üveg ára 1 frt 30 kr.

Hurut labdacok, tyúköcs, tüdő- és gégahurut, tyúköcs ellen legkiválóbb: 1 üveg egésznek cukrosított labdacok ára 1 frt 30 kr.

Női betegségek ellen leghasznosabb gyógyszer az **IREX-GALÓ POZ** 1 doboz 1 forint 30 kr.

Dentipurin-szajviz legjobb minden szájszék fölött! Kitűnő óvszere a ragályos torokbajoknak is! Ára 60 krajczár.

A Purpurin Crème arc- és kékenesnek meglepő hatása van! 5 nap alatt az arczól minden foltot eltávolít s bárszonszerűvé varázsolja. 1 tégely 1 frt 30 kr.

Kaphatók a készítőnél:

TRSTYANSZKY K. gyógyszerésznél
Sárospatakon. 6839
Főraktár Budapesten: Török József gyógyszer-tárában, Király-utca. Dr. Buday Emil gyógyszer-tárában, Városház-tér. Minden drognak-üzletben és gyógyszer-tárban kaphatók.

Férfi ingek: Színes francia batist. Angol piqué és szegélyes mellű fehér sifon. **Ponyola utató- és háló ingek.** — Divatos **sátókat.** Nap- és Esernyők. Angol foulard és batist nyári Nyakkendők. Férfi és Női Harisnyák. Keztyűk és Angol sárga bőr cipők. **Férfi Nemes- és Szalmakalapok.** Utazó- és Fürdő Czikkok Nagy választékú Raktára

FÖLDVÁRY IMRE
BUDAPEST 7156
Koronaherceg-utca 11. és Kerepesi-út 9. sz.

Levélbélyeg-kereskedés
PRÜCKLER J. C.
Budapest, IV., Régi posta-u. 5
Alapított 1876. 7121

Veszek! Eladok! Cserélek!

STUBNYA gyógyfürdő
téli és nyári gyógyhely.

Természetes meleg 28°-36° Reaumur fokú hévízzel. A vadregényes Turócmezőben 518 mtr. (1630') a tenger színe felett. Minden gyors- és személyvonat, mely Bécsből, Óderberg vagy Budapestről jön, a fürdőállomással megáll. Posta és távírúds helyben. Gyógyhatásában a gasteini hévízsekkel versenyezhet. Csusz- és köszvény-betegeknek, csont-, hátya- és idegbántalmaknál, bőrkütséknél stb. stb. legnagyobb sikerrel alkalmaztatik.

Mérésékelt árak, melyek június 15-éig még 25% -al lecsökkentek. A fürdők és szobák a legnagyobb kényelemmel vannak berendezve. — Prospektusokkal készségűl és ingyen szolgál a fürdőigazgatóság.

4 arany, 18 ezüst érem. 30 tisztelt és elismerő okmány.

Kwizda-féle Fluid

A kigyó védjeggyel.

Régi óhírű diétetikum-cosmetikai szer (dörzsolásra) az emberi test idegének és izmainak erőssé és rugósnnyá tételére.

Ára: 1/2 palack 1 frt. Valódi csupán a fenti védjeggyel ellátott palackban és kapható minden gyógyszer-tárban. — Főraktár: **Kerületi gyógyszer-tár, Kornenburg, Bécs mellett.** Széjegy, czimlap és csomagolás törvényesen védve. 7001

Ujdonságok selyemkelmékben

ugymint fehér, fekete és mindentféle más színben gyári árakon, a valódiság és tartósságért való jótállás mellett, méterenkint 35 kr-tól 12 frt-ig portó és vámmentesen házhoz szállítanak. Magánosok számára a legjobb, követlen megrendelési forras. Ezer meg ezer előméro irat. Minták franko. Svájczba levélporto ketszeres.

GRIEDER ADOLF ÉS TSA
0951 selyemkélme gyárak szövetsége Zürich.
Spanyol kir. udvari szállítók. Spanyol kir. udvari szállítók

Vértés gyógyszer-féle
keleti labdacok.

Használat előtt. Használat után.

Gyenge nőknek szép telt testi formát kölcsönöznek. Egy adag 3 frt. 7141
Kapható VÉRTES L. sasgyógytárában Lajoson 96. sz.

A budapesti asztalos ipartestület védnöksége alatt álló butorszakosztály által alakított 7192

BUTORCSARNOK
VIII., Bérkocsis-utca 12.

az ipartestület saját házában állandóan készletben tart **háló-, ebéd-, uriszoba és szalonberendezéseket.** Ezzel mód van adva a n. é. közönségnek jó és szolid **butorokat jutányos áron** a közveitők illetőleg kereskedők mellőzésével az illető asztalos-mesterektől kézen vagy tetszés szerinti megrendelés útján beszerezhetni.

LOHSE-féle Maiglöckchen

zsebkendő-illatszer — szappan arczpor — pipere-víz brillantine — Eau de Cologne.

Valódi csak akkor, ha a feltaláló czégét viseli.

Gustav Lohse
BERLIN, 45/46 Jäger-Strasse.
Kapható valamennyi illatszerészet, díszmá-ru-, gyógyfű-szerészet- és gyógyszer-tárban Ausztria-Magyarországon.

21. SZÁM. 1897. BUDAPEST, MÁJUS 23. 44. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félévre — 6 • Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt félévre — 4 • Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.— félévre — 2.50 Külföldi előfizetésnek a postaiilag meghatározott viteldj is csatolandó.

FRIGYES FŐHERCEG. Születési fényképe után.

Izabella főhercegné

A KORONÁZÁSI EMLÉKSZOBOR LELEPLEZÉSE POZSONYBAN.

NAGY FÉNYŰ UNNEPLÉS színhelye volt a múlt vasárnap, május 16-án, Pozsony város, mely régi múltjának azt a három századra terjedt időszakát, mikor nemcsak az országgyűlések, hanem a királykoronázások is benne tartattak, egy művészi emlékszobor fölállításával kívánta örök emlékeztetvé tenni.

Az emlékmű, mint már köztudomású, egy szoborcsoport, melynek fő alakja a koronás fővel lóháton ülő Mária Terézia, a ma uralkodó Habsburg-Lotharingi ház özanyja, kinek paripája mellett jobb felől egy kurucz vitéz, bal felől pedig egy magyar főúr áll, mindannyi azon korszak híven ábrázolt öltözetében.

Az emlékműnek valamint létesítése, úgy fölavatása is első sorban Pozsony város ügye volt, de a leleplezés a király szavaként is nemzeti ünneppé nőtt az által, hogy a város meghívása alapján a király Ő felségén és a királyi ház számos főhercegen és főhercegnőjén kívül a törvényhozás, a kormány, az egyházi és katonai méltóságok, továbbá különféle hatóságok, tudományos és irodalmi testületek képviselői is megjelentek, kiknek seregét sok országnagy és a közös miniszterek megjelenése is gyarapította.

Feszty társaság palotájában
Városliget
Krisztus a keresztfán és Jeruzsálem
óriási körkép. Látható: reggel 9 órától esti 8 óráig

Az esti órákban villanyvilágításnál.
Belépő díj 50 kr. 7172
Gyermekjegy 30 kr, katonajegy örmestertől lefelé 30 kr.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapított 1847.

Brausweller János
Szegeden Cs. és kir. kiválósággal az órák, ékszer- és művészi, feltalálójának a reményteltségének stb. stb.

ÓRÁK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltenek.

La Première Marque du Monde GUERLAIN

Parfumeur. — Fabrique à Bécon-les-Bruyères (Seine). — Magasins : 15, Rue de la Paix, PARIS

"Eau de Cologne Héligoniense" Délicieux parfum très apprécié pour la toilette du Corps.
"Crème de Fraises" Cold-Cream Spécial Pour tonifier et adoucir la peau.
"Jardin de mon Curé" Extrait pour le Mouchoir Remarquable par sa distinction.
"Savon Sapoceti" Absolument neutre pour la figure et les mains.

vasúti állomáson is külön háló-kocsisorokat kellett berendezni a sokaság egy részének éjjeli befogadására.

A király vasárnap reggel 7 óra után érkezett Bécsből. A pompásan földszített pályaházban a főhercegek és a különböző méltóságok egész sokasága fogadta. Innen ő felsége Frigyes főherceg palotájába hajtatott a Stefánia-útcán, melynek végén egyszerű diadalkapu volt emelve. Az idő még akkor is kedvezően volt; de mikor a leleplezés órája közeledett, az ég kiderült s így a fölvatás egész szertartása gyönyörű napfény mellett mehetett végbe a remekül díszített koronázási téri, hová és honnan fényes bandérium vezetése és kísérete mellett vonult a király és nagy kísérete, lelkesen éjlenetve az útja mentét mindenütt tömegesen ellepő nép ezreitől.

A királynak hat pompás fehér lótól vont hintaja a díszsátor előtt állott meg, mely ő Felsője és az udvar számára az emlékszóborral szemközt nemzeti lobogókkal ékesített árcozok közt volt emelve. Innen oldalvást a szobor mellett balra egy másik díszsátor állott, melyben az ugyanitt tartott tábori miséhez kellő oltár volt elhelyezve. A királyi sátor mögött a közönség részére lépcsőzetesen épített tribünök voltak emelve, a melyeken egyetlen egy hely sem maradt üresen. A sától jobbra a törvényhozás két házának tagjai, a zászlós urak és a miniszterek, balra pedig a törvényhatóságok és testületek küldött-ségei sorakoztak a főpapság és a hadsereg minden fegyvernembeli főtisztjeinek egyenruhától környezve és tartkítva. A tért a helyőrség sorfala zárta el a közönségtől.

A szertartás Bende Imre püspök miséjével kezdődött, melynél Rimély püspök és b. Horeczky czimzetes püspök segítkezett. Ezt követően a pozsonyi dalegesület a himnuszot énekelte el nagy szabotossággal, mely után Dröxler Gusztáv, Pozsony polgármestere, ő felsége elé lépett és szép alkalmi beszéddel fölkérte a királyt, hogy engedje meg a szobor leleplezését.

Ő felsége a sokaság mély figyelmében válaszolt a polgármesternek, elrendelvé, hogy hulljon le a lepel a szoborról, mely «a király és a nemzet köztü üdvös egyetértés jelképe legyen mindenkor».

A leleplezés szabaddá lett fehér márvány szoborcsoport művészi szépsége mindenkit kellemesen lepett meg. A király Fadrusz János kalauzálása mellett maga is figyelmesen megtekintette a szobrot, igen meg volt elégedve s a művészszel húzamosabban beszélgetett.

Az emlékműtől a király a Ferenc-rendiek templomához hajtatott, hogy annak közelebb megújított gót tornyát megtekintse s annak fölvatásánál jelen legyen. Innen pedig ugyancsak eddigi fényes kísérete mellett visszatért Frigyes főherceg palotájába, melynek különben is fejedelmi fényű és kényelmű berendezése még ünnepesebb volt e napon, mikor a koronás királyt tisztelhetné vendégül.

A király hazatérte közben a városházán külön ünnepélyességek mentek végbe. Szalavszky főispán itt adta át alkalmi beszédek kíséretében a nap emlékére ő felségétől adományozott kitüntető jelvényeket Pozsony város polgármestereinek, rendőrkapitányának és a szobor megteremtőjének, Fadrusz Jánosnak.

Délután 2 órakor a tisztelgő küldöttségek fogadása történt, majd pedig udvari ebéd volt, melynek végeztével a város kivilágítása és az Izabella főhercegnő asszony védnöksége alatt gróf Zichy Géza által rendezett színházi dísz-előadás következett.

A pozsonyi új és szép színház még soha sem látott olyan fényes közönséget, mint ez estén. Az udvar 7¼ órakor érkezett, mikor a szin-

háznak már minden zuga zsúfolásig tele volt. A király Izabella főhercegnőt karján vezetve lépett be az ez alkalomra a földszinti sorban rögtönzött udvari páholyba, hol még Ferenc Ferdinánd főherceg és Stefánia özvegy trónörökös főhercegnő, továbbá Mária Jozefa, Alice, Mária Valéria, Blanka, Mária Terézia, Mária Immaculata, Erzsébet főhercegnők, Mária toscanai nagyhercegnő és Izabella főhercegnő négy leánya, meg Ottó, Ferdinánd, József Ágost, Ferenc Salvator, Lipót Salvator, József, Lajos Salvator, Rainer, Jenő és Károly István, Lajos Viktor és Péter Ferdinánd főhercegek foglaltak helyet. A király megérkezése az egész közönség fölemelkedett és viharos éljenzésben tört ki, miközben a színházi zenekar a néphymnuszt zendítette rá.

Jantik Mátys rajza.

A POZSONYI DÍSZELŐADÁSRÓL: Jászai Mari gróf Zichy Géza prólogját szavalja.

Az előadás, melynek már megelőző napi s jótékony czélra jövedelmezett próbáját is nagy közönség nézte végig, hat élőképéből állott, melyeknek tárgyait a város fő levéltárnoka, Batka János válogatta össze és terjesztette Izabella főhercegnő elé, ki viszont a legkiválóbb művészi erőket nyerte meg, hogy a kiválasztott történeti jeleneteket mennél tökéletesebb sikerrel testesíthesse meg.

Az előadást Liszt Ferenc *Magyar Rhapsodiájá*-val kezdték; ezt pedig gróf Zichy Géza prólogja követte, melyet a nemzeti színház nagy drámai művésznője, Jászai Mari asszony szavalt el általános tetszés mellett. A szavalt végén felgördült a hátsó függöny s láthatóvá lett az 1-ső élőkép: *Szent Erzsébet búcsúja Pozsonytól*. II. Endre király és neje, meráni Gertrud, kis leányukat, Szent Erzsébetet, mint Thüringiai Lajos tartományi gróf jegyesét, magyar nemesekkel s a thüringiai küldöttséggel a pozsonyi Dunaparton elindulásra készen álló hajóra kísérik: a színtéren polgárok és polgárnők, mint nézők vannak.

Azután következett a többi élőkép: 2-ik kép: *Habsburgi Rudolfn* szövetségesét, *Kun László* magyar királyt s annak fegyveres kíséretét a stillfriedi csataterén üdvözlő. Felhők között Mária, Magyarország védaszonnyának képe jelenik meg, kinek László király megfogadta, hogy a cseh Ottokár által lerombolt pozsonyi ferenczrendi kolostort a nyert csata zsákmányréséből újra fölépítteti.

3-ik kép: *I. Albert* király a pozsonyi főtéren a királyi hárs alatt a város főbírájának, polgármesterének, esküdt polgárainak és czeheinek a hid- és rév-vámszedési jogot adományozza s megerősíti a város összes régi kiváltságait.

4-ik kép: *Ferdinánd* osztrák főhercegnek a karok és rendek által a pozsonyi Ferenczrendiek templomában magyar királyvá való választása.

5-ik kép: *I. Lipót* nejevel, Eleonórával és fiaival, a már megkoronázott József királylyal és Károly főherceggel, Pater Marco d'Aviano hitszónok, savoyai Eugen herceg és vezérkara kíséretében megtekinti azoknak a csapatoknak táborát, melyek a győzelmes zentai csatával (1697.) utóbb véget ért török hadjáratba indultak. Előkelő török foglyok keletiesen hódolnak a császár-királynak. Szőlőmívelő polgárok, nejeik és leányaik a katonákat borral kínálják.

6-ik kép: Az 1741-iki pozsonyi országgyűlés a királyi várban. *Vitam et sanguinem*.

A stilszerű kosztümök, melyek valamennyi képben mintaszerűek voltak, szerfölött nagy érdeklődést keltettek.

A 2-ik kép előtt *Szilágyiné* Bárdossy Ilona, a magyar királyi opera tagja, énekelt. A király megadta a jelt a tapsra, de a közönség nem vette észre. *Jászai* Marin és *Szilágyiné* kívül a többi művész is, *Hubay* Jenő, *Kovács* Fanny urnő, *Popper* Dávid és *Ney* Dávid egytől-egyik kitétek magukért.

Az egyes képek alatt a király, a ki előbb egészen elolvasta a piros selyembe kötött programmot, többször Izabella főhercegnőhöz fordult fölvilágosítást kérni.

A nagy hatású utolsó kép után Jászai Mari még egyszer megjelent a színen és a király iránti hódolat nyivánításával fejezte be a prólogot. Erre a hátsó függöny újra felgördült s ismét a *Vitam et sanguinem* című élőkép tünt elő, de azzal a különbséggel, hogy most Mária Terézia alakja helyén a király márvány mellszobra volt látható. Most aztán a színpadi képeknél is megkapóbb jelenet következett. A mint ugyanis a zenekar rázendítette a Kölcsey himnuszát, a király az egész udvarral együtt fölemelkedett helyéről s állva hallgatta végig e nemzeti énekünket. A közönség szintén követte a példát s egész elragadtatással zugta, hogy: «Éljen a király!», mit aztán az utcán összesereglett nép is szünetlenül ismételt, míg a király a színházból a vasúti állomásra nem érkezett, honnan e napi úti terve szerint azonnal Budapestre indult, bizonyára kellemes emlékeket hozván magával őseinek egykori koronázó városából az ő koronázó és székvárosába.

A király Pozsonyban a város meghiúsására jelent ugyan meg, de öcsésének, Frigyes főhercegnek a vendége volt, a ki mindent elkövetett, hogy királyi bátyját a lehető legnagyobb díszes és fényes fogadassa.

Frigyes főherceg, ki már régebben Pozsonyban lakik, nagybátyjának, Albrecht főhercegnek a halála óta pedig, mint ennek örököse, magyar nagybirtokos is, Ferenc császár Károly nevű öcsésének, az asperni győzőnek az unokája. Mint Károly Ferdinánd főhercegnek és Erzsébet főhercegnőnek, István nádor leányának legidősebb fia 1856-ban jún. 4-én született. Uralkodóházunk szokásához képest katonának nevelték.

1871-ben a tiroli császár-vadászrezdrebé lépett, minthadnagy; 1873-ban főhadnagygyá, 1875-ben századosá lett ugyanott. 1876-ban a 42-ik gyalogrezdrebé helyezték át ugyancsak századosi ranggal. 1877-ben őrnagy, 1878-ban alezredes, 1879-ben ezredes és tartalékos parancsnok lett ugyan-

ebben az ezredben, s egyszersmind még ez évben az 52-ik gyalogrezdred tulajdonosává is kineveztetett. 1880-ban a 18-ik ezred parancsnoka, 1882-ben vezérőrnagy, 1886-ban altábornagy lett és a XIV. gyaloghadosztály parancsnoka Pozsonyban. Családot 1878 okt. 8-án alapított, nőül vévén *Izabellát*, Croy Rudolf hercegnek 1856-ban született leányát, kitől hét leánygyermek lett, névszerint: Mária Krisztina, Mária Anna, Mária Henriette, Natália, Gabriela, Izabella és Mária Alice főhercegnők; az első 1879-ben, az utolsó 1893-ban született. A főhercegné testvérnője, Eugénia, Eszterházy Pál herceg neje.

FRIGYES FŐHERCEG PALOTÁJA POZSONYBAN. (Az egykori Grassalkovics-palota.)

Izabella főhercegnő asszony, mikor a család állandó tartózkodásra Pozsonyba költözött, azonnal hozzá látott a magyar nyelv megtanulásához s gyermekeit is magyar nevelésben részesíti. Pozsonyban igen nagy tisztelet és népszerűség környezi nemcsak mint a jó feleség és jó anyák példaképét, hanem mint olyan fenkölt lelkű hölgyet is, a ki a társadalmi élet föllendítésén kívül áldásosan buzgólkodik különösen a jótékony és a nép-ipar ügyének előmozdításán. Különös gyámolításában részesíti a pozsonyi Izabella-árvaházat, melybe személyesen is gyakran ellátogat, sőt az egyes árvák sorsa iránt is érdeklődik. Az ezredévi országos kiállításon a háziipar-csoportnak ő volt a fő védasszonya, mely minőségében a helyszínen emlékezetes szép beszédet intézett király ő felségéhez. Azóta megalakult a pozsonymegyei háziipar-pártoló egyesület, mely szintén az ő védnöksége alatt működik.

Frigyes főherceg és családja húzamos ideig csak bérelt lakást tartott Pozsonyban a múlt századból származó Grassalkovics-, később gr. Karácsonyi-féle barokk stílusú palotában. Közélebb azonban ezt a palotát és nagy terjedelmű tartozékait megvásárolván, most úgy az épületeket, mint a hozzá tartozó nagy diszkertet saját izlése szerint rendeztette.

A híres Pellegrini építész tervei szerint 1760-ban épült egyemeletes palota, melynek három tagú déli homlokzata előtt is kert van, elég tágas térre, azontúl pedig a Frigyes főherceg-útcára néz. Főbejárattul szolgáló előcsarnokból pompás kétkarú lépcsőzet vezet az emeletre, hol a lakosztályok és a különböző rendeltetésű termek vannak pazar díszes és sok műtárggyal. Különösen pompás helyiségek: Izabella főhercegnő szalonja, az elfogadó és a táncsterem. A többi helyiségek közül sajátos érdekesség a főherceg dohányzó szobája, meg a főépület mögött levő kerti csarnok, melyet hatalmas árnyas fák környeznek.

A most már főhercegi palota környéke az újabb szabályozási tervek szerint napról-napra épül és szépül úgy, hogy rövid időn ez a része lesz Pozsonyban a legszebb, sőt olyan, a mely bármely nagyvárosnak büszkeségére szolgálhatna.

AZ OROSZLÁN BARLANGJÁBAN.

Elbeszélés, angolból fordította S. V.

Nem mondhatnám, hogy földi javakkal túlságosan meg vagyok áldva, sőt erszényem némelykor üres is szokott lenni, de azért a nálam szegényebb embert mindig megszámom. Ezen gyöngémbet már több ízben káromra használták fel, miután azonban mások hibái iránt nagyon is elnéző szoktam lenni, az efféle visszaélésekkel nem igen törődtem.

— Nagyon könnyen! — felelé a koldus, kabátja gallérját felhúzva.

— De mégis, mi az útja? Hanem hát tán legelőbb is ülnék be valami pálinkamérésbe, mert hideg van.

Ezt különben már csak azért is indítványoztam, mivel észre vettem, hogy a közeli sarkon állomásozó rendőr a koldussal való hosszas párbeszédemet figyelemmel kíséri.

— Ha úgy tetszik, menjünk, — szolt a koldus és az utca túlsó oldalára menve, intett, hogy kövessem.

Már két vagy három csapszék mellett haladtunk el a nélkül, hogy az előttem gyorsan haladó koldus megállt volna. Végre egy elég díszes külsejű ház kapujához értünk.

— Itt jó helyen vagyunk, — mondá a koldus.

Az udvarra nyíló ivószobában csak két vén asszony üldögélt, kiket az álom vagy tán az elfogyasztott szeszes italok elnyomtak.

Emberem két vagy három pohár grogot möhön elköltvén, enniavót rendelt.

— Három napja, hogy koplak; ha ön ma jól nem tart, most sem ettem volna...

— Ezt nem értem; miért üldögél hát az utcán és miért nem fogadta el tőlem a három shillinget?

— Az már az én dolgom, — dörmögé a koldus. — De most engedje meg, hogy haza mehessek. Ugyanis van még valakim, kiről gondos-

FRIGYES FŐHERCEG KERTI USARNOKA.

hogy a rendőrség üzletüket meg ne akadályozza.

Már rég óhajtottam az úgynevezett túrt koldusok testületének szerveztével megismerkedni, de dacára annak, hogy egyes tagjaival elég jó lábon állottam, a koldus-klub helyiségeibe még sem akartak bevezetni.

Egy ködös novemberi napon a belvárosból Blackfriarsba indúlva, az ottani színház oszlop-csarnoka előtt egy rongyoska burkolt középkori koldust vettem észre, ki a csipős hideg daczára meztelen lábait a márványkövezeten tartotta.

— Fogja ezt a három shillinget, — mondám a koldushoz lehajolva — és vegyen rajta egy pár viselt cipőt.

— Minek nekem a cipő, — felelé a koldus, kezével a pénzt visszatolva, — mikor nincsen ruhám, nincsen mit ennem...

— Miért nem megy inkább a legközelebbi melegítő szobába?

— A hideget még csak eltűröm, de az ottani bűzt ki nem állhatom.

E szavak után a koldus tőlem elfordulva, úgy tett, mintha ott sem lettem volna. Biztosra vettem, hogy ez a szegény ember valamikor jobb napokat is látott.

— Mondja csak, miért nem fordul segítségért az önközponti együlethez, ha már az alimizsánát nem fogadja el? — fűtettem tovább a beszédet.

— Semmi közöm a központhoz, ott csakis gazemberek és tolvajok boldogulnak, kik a becsületes koldus nevével visszaélnék.

— Hogyan juthatnék a központi egylet irodájába?

kodnom kell: a fiam, ki szintén koldus, de nyomorék, és gyakran egy fillért sem keres. Pedig eszes, derék fiú...

A koldus kíváncsivá tett. Hátha a két szerencsétlen emberen segíthetnék? Föltettem magamban, hogy a dolog végére járok.

— Haza kísérem, még pedig kocsin, — mondám a koldushoz fordulva, ki még egy pohár bort töltött magának.

— A Tottenham Court út, — mondá a koldus a kocsinak, a mint felültünk.

A világáros ezen részében leginkább gyári munkások s a koldusok többsége ültök fel lakhelyüket. Közbiztonság tekintetében sok kívánni való van biz ott, miért is a rendőrség különös figyelmének örvend. Vékony sétatomon kívül egyéb semmi sem volt nálam, mivel magamat esetleges támadás esetére megvédhettem volna, de emberem modora annyira megnyugtatót, hogy veszedelemre alig gondoltam.

Mire a koldus által megjelölt házhoz értünk, sötét este lett. Hátha a koldust házával együtt tulajdon lakásomba rendelém? Ezen gondolat ösztönszerűleg többször megfordult fejemben a nélkül, hogy mégis szólottam volna. Minek keserítsem meg a szegény embert, kinek esze ágában sincs, hogy engem bántson? Végre a kocsi megállt. Azt akartam, hogy haza is vigyen, de a kocsi erre azért nem volt hajlandó, mivel fáradt lova a hosszú utat alig tehetné meg.

— Neve, — kezdé a koldus, mialatt a piszkos léposón nagy nehezen felkapaszkodtunk — Dickens György, néhai Dickens János southporti földbirtokos és békebíró legidősebb fia és örö-

köze. Az örökség még atyám életében elpusztult s így a Dickens néven kívül egyéb nem maradt reám. Hogy miért lettem koldus, azt mások fogom elmondani.

A szoba, melybe Dickens vezetett, a lakó végtelen szegénységéről és rendetlenségéről tanuskodott.

— Bocsánat, uram, — mondá a koldus a szobában levő egyetlen széket felém tolvaj, — ne tessék lakásom állapotán megütközni, de hiába: «omnes, non omnia possumus». Lássá, nem hiába töltöttem az időt Oxfordban, a latin költőkből valami reám is ragadt. De most térjünk a tárgyra. Ön, tisztelt . . . . . úr, nevét nem tudom . . .

IZABELLA FŐHERCEGNŐ ELFOGADÓ TERME.

— Walling! . . .

— Tehát tisztelt Walling úr, ön úgy látszik, a jótékonyt sportból űzi. A szegény nyomorult embereket csodabogaraknak tekinti. Nos, ezen időtöltés ellen semmi kifogásom, csakhogy a magam részéről hasznot akarok belőle húzni. Ön ez alkalommal az oroszlan barlangjába jutott, honnan ép bőrrel csak úgy menekülhet, ha következő kéréseimet szó nélkül teljesíti.

— De Dickens úr, — mondám székekről felkelve . . .

— Egy szót sem, kedves Walling úr. Mindenekelőtt adja át tárczáját, melyben bankjegyeit tartogatja. Így ni, most pedig óráját láncostul, melltűjét és gyűrűit kérem! Jó; most felöltöt és kalapot cserélhetünk, esetleg még cipőit is igénybe fogom venni, ha t. i. szűkek nem lesznek.

Nem lévén azon helyzetben, hogy Dickens követeléseit visszautasíthattam volna, az imént felsorolt tárgyakat szó nélkül átadva, csakis cipőimet akartam megtartani.

Önök bizonyára több pár cipője is van, — felelé Dickens nevetve, — míg nekem meztláb kell járnom.

A cipőt tehát szintén oda adtam.

— És most, tisztelt Walling úr, szíves lesz ön még egy teljes órát a szobában tölteni; én addig az ajtót bezárom, egy óra múlva azonban valaki önt innen ki fogja bocsátani. Ajánlom magamat!

E szavak után Dickinson cipőimet felhúzza eltávozott s az ajtót kívülről bezárta.

A szobában udvarra vagy utcára nyíló ablak nem lévén, nem maradt egyéb hátra, mint Dickens szavában bízni, ki megígérte, hogy egy óra múlva elmehetek.

Mi alatt könnyelműségem következményein tűnődtem, valaki az ajtó előtt haladt el és a lakatban álló kulcsot megfordította. Az ajtó kinyílt, a lépcsőkön senkit sem láttam.

Néhány percz alatt az utcán voltam s a legközelebbi rendőrt a rajtam elkövetett merényletről értesítve, legott kocsin haza siettem. Másnap a rendőrség hivatalában hosszú jegyzőkönyvet vettek fel, de a beérkezett jelentések

szerint kitűnően, hogy a magát Dickensnek nevező tolvaj a lakást csak egy napra bérelte ki, a vizsgálat eredményre nem vezetett.

Ezóta a koldusok iránt táplált könyörületesei érzelmeim nagyon megesappantak, többé nem állok szoba egygyel sem.

KÉT RÉGI MAGYAR NŐ LEVELE.

Mai napság nagyon kezd már kimenni a divatból a levélírás. A férfiak ritkán, a nők is — a kik pedig szorgalmasabb levélírók — többnyire csak nagyon rövid levelet írnak.

felé, az úgynevezett *filozof században* virágzott leginkább a levélírás. Voltak nők, a kik valódi tökéletességig jutottak ezen a téren. A hírneves Sevigné asszony, Stäelné és többen igazi mesterműveket alkottak.

Nálunk a nők nevelése meglehetősen el lévén hanyagolva, asszonyaink közül csak kevesen voltak úgynevezett tudományos asszonyok (femme lettrée), de azok közül, a kik voltak, különösen kitűnt *Ráday Eszter*, vargasi *Dániel Polixena* és Széki gróf *Teleki Klára*, a ki több magyar munka kiadását is eszközölte.

Ugyancsak nevezetes tudós kisasszony volt *Heilbronn Mária Anna*, a ki azonkívül, hogy a tudományok több ágaiban avatott volt, tökéletesen tudott magyarul, németül, latinul, görögül, héberül és már *tizenöt esztendő*s korában órákat adott a görög és héber nyelvből.

Az előkelő úriasszonyok leveleit még a XVIII. század elején is javarészből mások szerkesztették.

Azért érdekesnek véljük egy olyan levélnek a bemutatását, a melyet saját gondolataiból szerkesztett és sajátkezűleg írt egy előkelő hölgy, *Nádasdy Orsolya*, Kapy Andrásné, ezzel is bizonyítván, hogy daczára az akkori háborús idők sanyarúságainak, az asszonyok hazánkban akkor is nagy fényt űztek divattal és piperével, s a divatos bajor és lengyel fejdísz Bécében vásárolták.

A levél 1610—1620 közt kelhetett, mikor a spanyolviasz még új dolog volt. Pecséjén a Nádasdyak czimere egészen épen megmaradt.

A levelet *Ormándy Ilonához*, Kapy Ferenc özvegyéhez intézte Nádasdy Orsolya, következő czimezéssel:

«Ez levél adassék az én szerelmes jóakaró asszonyomnak, nemzeti és becsületes *Ormándy*

SZOPA FRIGYES FŐHERCEG LAKOSZTÁLYÁBÓL.

FRIGYES FŐHERCEG POZSONYI PALOTÁJÁBÓL.

A XIX. század végén nincs már türelmük az embereknek betűt betűhöz róni és hét-nyolcz lapnyi leveleken leírni a családban, megyében, sőt az országban történt nevezetesebb eseményeket is.

Azelőtt egy-egy főrangú asszony levele a hirlapot pótolta, kivált ha Pozsonyból vagy Bécsből írta barátnőinek. *Pest* akkor még nem volt főváros. És ismeretes *Kazinczy Ferencz* óriási levelezése, a melyet a magyar művelődés érdekében folytatott.

A XVIII. századnak különösen közepe és vége

*Ilona asszony*nak, *néhai Kapy Ferencz* uram megahagyott özvegyének, nekem szerelmes asszonyomnak kezébe.

A levél, a mely fekete plajbászszal vonalazott, egész ivnyi közönséges durva papirosra van írva, így szól:

«Éltemig való szolgálatomat ajánlom kegyelmednek, mint jó akaró szerelmes asszonyomnak, kívánok kegyelmednek az Ur Istentől testi és lelki jókat és ez világon való szerencsés hosszú életet.

Én édes asszonyom, megértettem a kegyelmed levelét, tölem hogy bogláros süveget —

A KIRÁLY MEGÉRKEZÉSE A KORONÁZÁSI TÉRRE AZ UDVARI DÍSZÁTOR ELÉ.

A BANDÉRIUM ELVONULÁSA A KORONÁZÁSI EMLÉKSZOBOR KÖRÜL A LELEPLEZÉS UTÁN.

A POZSONYI KORONÁZÁSI EMLÉKSZOBOR LELEPLEZÉSI ÜNNEPÉLYE. — Kllás György fényképei után.

A POZSONYI KORONÁZÁSI EMLÉKSZOBOR. — Weinwurm Antal fényképe után.

Winternütze — kér; bizony, asszonyom, nincsen nekem oly marhám, kit én kegyelmedtől megtartanék; im, az minémü vagyon, ezt is oda küldöm kegyelmednek; nekem bizony ez két süvegennél több nincsen.

Ez előtt való levelében úgy írja, hogy két bajor süveget — *Bayrische Mütze* — küldjek, ezt hiszük mi bajor süvegnek, azt, mit megküldött (visszaküldött), ezt viselem én *fodorhoz* (fodortott hajhoz).

Eleget gondolkodom rajta, micsodást kér kegyelmed. Ez előtt régen, mikor én kegyelmedet láttam, igaz, hogy volt két bajor süvegem, ilyen az, a *kil* baba küldött kegyelmed, de tiszta *paraszt* (fölkészítés nélkül) vettem volt Bécsben; én magam csináltam néha boglárt rája, néha nyakbavetőt, a mit szerettem rája, de elnöttem, mást csináltattam volt aztán.

Ez ime az, a mit most küldök, csak lengyel süveg; kegyelmednek az rózsát megszolgálalom, mint szerelmes édes asszonyomnak; parancsoljon nekem is és szolgáljasson velem, én bizony nagy szívem szerint szolgálok kegyelmednek. Az Úr Isten tartsa meg kegyelmedet és éltesse nagy sok esztendőig.

Költ ez levél Istoropkon (Sztropkón) ma, pénteken. Kegyelmednek szolgál tiszta szívvel *Nádasdy Ursola*.

P. S. Én édes asszonyom, írja meg, Kapiban van-e Kapy Andor az uram? Én tudom, édes asszonyom, kegyelmednek bőven leszen mustja; csináltasson nekem is egy kevés mustárt. Sári asszonyomnak én velem öcsése, Pethő Mária szolgálóját ajánlja.

Egy másik nevezetes úriasszonyok *Reviczky Judith*, *Hohenlohe* hercegnének levelét is bemutatjuk. A levél írója a jeles revizsnyei *Reviczky* családból származott és az ő fia volt herceg *Hohenlohe Sándor*, a nagyváradi hírneves kis prépost, a kinek fejedelmi bőkezűsége még ma is emlékezetes a körösparti városban.

A németországi *Kupferzell*-ből a *Hadi és más nevezetes Történetek* szerkesztőségéhez intézi levelét, a melyben ime a régies írásmódot is meghagytuk:

... Megvallom, nagy örömöm vagyon a *Hadi és más nevezetes Történetekben*, melyekből távollétemben is kedves Hazám dolgait olvashatom. Valóban ez az mostani idő láttatik Hazánknak fényességét magával hozni, úgy mint a melyben nem csak a Török Hábort alkalmosságával elkövetett vitézségek keves Hazánkfainak hallhatatlanítja nemzetünket, hanem a szép Tudományokban való megbetsülhetlen előmenetel is.

Mindezeket koronázta megboldogult fejedelmünk kedves Hazánk fohászokadásainak meghallgatására s Országunk legdrágább Kintsének és Javának, Szabadságinknak és régi Rendtartásainknak koronáinkkal együtt lett vissza engedése által, mely dolog annál nagyobb dicsőségére van Hazánknak, hogy nem párt ütessel érte obajtott töllyát Nemzetünk, mint mások telekedtek, hanem régi magyar hűsége által kényszerítette boldogult Fejedelmünket helyes kivánságainak tellyesítésére.

Adja Isten, hogy Nemzetünk öröme mértékletességben maradjon és valami módon felvauvalkodottságra s az Idegeneknek, főképen a Német Nemzetnek gyűlölésére és megvetésére ne forduljon, mely által valóban nagy kárt tenne mostan virágzó hírében az idegen Országokban. De igen ártana ezzel más részről magának is, mert mi, a környüllállásokhoz képest a Németekkel való Társalkodás nélkül el nem lehetünk, ugymint a kikkel egy fejünk vagyon, *olgy Fejünk*, a ki német származástú lévén, Nemzetünket szereti és betsüli. Mi is szeressük tehát rá nézve is a Német Nemzetet. Ugyis minden nemzetnek van jó és rossz része; a jót szeretni, a rosszat pedig gyűlölni kell akárkiben, minden nemzeti tekintet nélkül.

Hogy Hazánk Fiai és Leányai újra Nemzetünk viséletében kezdenek gyönyörködni, azt én jeles és szent dolognak tartom. Imhol minden Nemzet ragaszkodik a maga ősi szokásaihoz és fel van a maga Ruházata nemével. Miért majmozson a magyar más nemzetet? holott valóban nints szebb öltözet a mi szép Magyar Ruhánknál, akár Férfjának, akár Asszonyának. Óhajtom azonban, hogy kedves Hazánk Fiai és Leányai a régi Magyar öltözetet öltözzék fel a

hajdani Magyaros egyenességet s tündöklő tiszta erkölcsöt is. Így bizonyosan rajta marad édes Hazánkon az Égek áldása.

Véget vetek levellemnek, melyben igaz Magyar indulatomat nyilván valóvá akartam tenni, hogy ez által ismét emlékezetekbe jussak kedves Hazámfiainak, a kiket Isten oltalmába ajánlván, maradok jót akarással

revizsnyei *Reviczky Judith* —
Hohenlohe hercegné.

Kelt levelem: *Kupferzell* 1790 Martii Die 18. A levél czimirata: a *Monseur-Monseur Kerekes*. *Vienne. Freyung.*

A *Hadi Történeteket* akkor ugyanis *Kerekes* és *Görög* szerkesztették, a kik a legközelebbi füzetben ki is nyomatták a jeles magyar uri asszony leveleit.

Napjainkban, midőn többnyire csak keskeny, hosszukás névjegyekre írunk pár oda vetett sort előkelő hölgyeink, talán nem volt érdektelen közölni *Reviczky Judith* levelét, a mely hű tükre korának és élénk világot vet arra, hogy a múlt század végén a *visszahatás* idejét követő általános örömről, miképen vélekedett egy nemes úriasszony. *Vayk.*

A POZSONYI KORONÁZÓ EMLÉKSZOBOR
LELEPLEZÉSI ÜNNEPÉN A SZINHÁZBAN BEMUTATOTT
ÉLŐKÉPEKNEK MAGYARÁZÓ PROLOGJAL

Irta gróf *Zichy Géza*. — Szavaltá *Jászai Mari*.

I.

Szent Erzsébet.

Álmatlan fut a vén idő,
A soha el nem lankadó.
Végetlen útja nagy világ
S egy század mérföld-mutató.

A mult halott, bús árnya is
Idők ködével összefut;
Mi róla hozzánk hír kerül,
Viszhang, mely hegyről völgybe jut.

Oh, mennyi szép, mi cok dicső,
Mit jeltelen sir éje zár,
Sötét szárnnyal mit eltakart
A feledés, e bús madár!

De ő monostor ablaka
Megcsendül holdas éjszakán,
S feljegyde a hű szerzetes,
Mit mívelt magyar és pogány.

S beszédes ajkú hagyomány,
Mint kis patak, vigan cseveg,
Dicső multunknak tükröt
Az enyészettől óva meg.

Ti ketten elüljártatok
S mi hűn követünk titeket;
Mi egykor volt: ez ünnepen
Művész kezétől újra lett.

Az ország ősi kapuja,
Hű Pozsony vára újra áll,
Deli hölgy, bátor dalis
Sötét sírjából mind kiszáll.

Régi dicsőség, régi fény,
Mint visszazéző nap ragyog —
És ime újra élnek ők:
A hatalmas magyar-nagyk!

Porodból kelj ki, szép világ!
S mint illik minden ünnepen,
Az első szó egy szent fohász,
Egy tiszta imádság legyen!

Ki itt nyíltál királyi fán,
Kit szentnek tisztel szép hazánk,
Magyar Erzsébet, szent leány,
Te megtestesült *«Miatyánk»*,
Kit áld égben angyal-csoport:
Nyisd meg a sort!

(Élőkép: A pozsonyi várban született és nevelkedett öt éves Erzsébetet, II. Endre leányát, hajón Thüringiaba viszik.)

II.

Kún László.

Kún László királynak sátorba hangos,
Kún lányok danája, hej, milyen rangos!
Ősz, komoly férfiú lóról leszállott,
Habsburgi Rudolfnak követje áll ott:
Fekete-pecsétet levél a kezébe,
Búsán, fejcsóválva sátorba néz be:
«Mulató királynak, hej, hogy is mondja:
Habsburgi Rudolfnak mily nagy a gondja?»
Meglátja Kún László: «Mi bajod, bátya?
Bús arcod két szemem szorongva látja;
Addsa a levelet! jőjjetek, lányok,
Betűzzük ki együtt, álmosan látok.»
S hangzik nagy kacagás; de fölkel László:
«Csend legyen! sokat mond itt ez a pár szó.»
Fordul a követhöz: «Lovadat fárszód,
Mondd meg jó uradnak: hozom a választ!
Rajta, magyarjaim! rajta, ti kúnok!
Levelet írkalni, biz' Isten, únok!
Majd írunk szablyával egyet a csehnek,
De betűi annak pirosak lesznek!»

Stilfriedi síkságon harci dal hangzik,
Piros vér, meleg vér bőven patakzik!
Nem is folyt hiába szomjazó földre:
Ott fakadt százados szövetség tölgye;
Habsburgi Rudolfnak ölelő karja
Kún Lászlót szívéhez szorítva tartja;
Asszonyunk, Mária, mennyekből nézi
Ezt a nagy, szent frigyét s kegygyel tetézi!
(Élőkép: A stilfriedi csatamezőn Habsburgi Rudolf hálásan megöleli Kún Lászlót.)

III.

A polgárság.

Pozsonynak piacán egy ifjú cseh vitéz
Tánczoló paripán büszkén a népre néz,
Ezüst sisakja mint rezg s vakít fényesen,
Lábait szép lova hogy rakja kényesen!
Ősz polgár bukkantik egy tárt kapun elő,
Utána szép, szelid, szemérmes lánya jó.
Megáll a cseh vitéz — ölyv, mely galambra vár, —
A lányt felkapja s hej, csattan is csókja már!
Reárvall az agg, kantárt szorít keze,
Leugrik a lovag: «Nyárspolgár, félre te!»
De nem hátrál az agg: «Lovag úr, érte meg,
E polgár egy szabad lovagtól sem remeg!
Bár páncél nem fedez s nincs sisak fejemen
És bár kard sem övez, elég egy fegyverem!
A tűzhely parázsán erős lett és kemény,
Hajolni nem szokott, jó fegyver, bár szerény;
E fegyver bár pihen, de a mint harcra szállt,
Védett bátran, híven hont, nemzetet s királyt,
Munkát a műhelyen, tanácsba' büszke szót,
Magán- s közügy terén a tisztet s a jót,
Erkölcset, ősz szokást, mely gyökért eresztett,
Családban szép erényt, oltáron keresztet,
Agg szülőt, mosolygó gyermeket, drága nőt,
Mindazt, mi föld színén szívünkkel összenőtt, —
E fegyver véd: így ezt gúnyolni nem szabad!
Imé, királyunk is hozzá pecsétet ad!
Lovag tisztelje hát! Ez a mi fegyverünk
Kegyelt ereklye-tárgy s fényes czímer nekünk.
Bár most ön, lovag úr, ellenfél, — jó a kor,
Hogy sorsunk s helyzetünk egészen egybeforr;
Rang, fény lesz, de látom előre: jó a rend,
Hogy polgár és lovag, mind «honpolgár» leend!
S most, hogy idők kódén szemünk a multba nyit,

Polgárság, öserény hadt lássunk újra itt!
Ős Pozsony, tünj elő, virulj ki régi ág,
Egy perczre élj megint, elsülyed, szép világ!
(Élőkép: Albert császár-király Pozsony város piacán a polgárság jogait megerősíti és védelmezi.)

IV.

Királyválasztás.

Magyarország temetője,
«Gyásztere», mohácsi tér!
Piros kőd a szemfedője,
Szótte forró honfivér.
Ennyi bűnnek nincs fohása,
Néma az is könnytelen;

A FERENCZRENDIEK TEMPLOMA POZSONYBAN.

Magyarország szörnyű gyásza
Meg nem halhat soha sem!

Mégis ennyi tenger-búra,
Mint sikongó, vad sirály,
Társát vágva, verve, szúrva
Szálla gyászos pártviszály.

Magyar szív a magyar észszel
Küzdve vitt erős csatát;
Magyarország so'sem vez el:
Hallgatván az égg szavát!

Itt választák őt Pozsonyban
Őt, a jó, a bölcs királyt;
Nem maradt a haza romban,
Mély sebére irt talált.

Magyarország s Habsburg-háza
Hű Pozsonyban frigyre lép:
Isten óvja, Isten áldja
A hon és trón szent frigyét!

(Élőkép: A pozsonyi ferenczrendiek templomában I. Habsburgi Ferdinándot magyar királynak megválasztják és kiáltják.)

V.

Harcza indulás.

A savoyai hős vitéz nagy álmat álmodott:
Előtte állt a feszület, tövissel megrakott,
A feszületnek karjait fátyol borítja bé,
Úgy látszott: sötét karjait mozdítja ég felé.
Oh, jaj nekem! hogy láttam azt, így szólt a hős vitéz,
A meggyalozott szent kereszt az ég-magasba néz
És nem reánk, kik túrjuk azt, mit mível a pogány! —
Ne düljön többé a hiten, ne düljön e hazán!

Katonák éneke.

Hős vitéz a Savoyai,
Katonáit harcza viszi;
Felzajdult az egész tábor,
Ki-kitör a harci mámor:
A keresztért halunk, élünk,
Dicsősége lesz mívelünk
Örökké!

Isten áldjon, édes apám!
Egy a hitem, egy a hazám!
Jó hazámtól a mit kaptam,
Szent hitemért odaadtam.
A keresztért halunk, élünk,
Dicsősége lesz mívelünk
Örökké!

Édes anyám so'se sírjon!
Átugrom én minden síron, —
És ha mégis beléesném:
Üdvöm ott ragyog keresztjén!
A keresztért halunk, élünk,
Dicsősége lesz mívelünk,
Örökké!

Édes húgom, Isten véled!
A pogánytól nincs mit félned:
Életeredt életemet,
Mind a sírig megvédelek!
A keresztért halunk, élünk,
Dicsősége lesz mívelünk
Örökké!

Rövid búcsú, hosszú válás,
Harcz után szép viszontlátás,
Üdvözülés a síron túl,
Örök dicsőség a hontul!
A keresztért halunk, élünk,
Dicsősége lesz mívelünk
Örökké!

(Élőkép: Savoyai Jenő, a törökverő hős vezér, a pozsonyi táborból Belgrádra utra kel.)

VI.

Pozsonyi országgyűlés.

Bécsi fényes palotában
Sír egy fejedelmi asszony:
Két szép, halvány orozájára
Rózsát ugyan ki fakaszson?

Lépesőjární sincs ideje
Tanítgatni fiacskáját;
Hogy lép szegény márd a trónra,
Ki segíti szegény arját?

Jön egy hírnök: Királyasszony,
Szörnyű haddal jön a német!
Jön a másik: Palotában
Most fogtak el három kémet!

Jó harmadik: Frigyes-társid
Rútul mind elpártolának, —
S hajh! hírnökül utolsónak
Jön a kisírt szemű bánat.

Mi lesz velünk? hová menjek?
Nincs remény; nincs, ki vigasztaljon;
Koldusabb a koldusnál is
Fényes trónon szegény asszony!

S im melegsik szive tája,
Agyában egy eszme támad:
Elmegyek a magyarokhoz,
Ők megértik, mi a bánat!
Elviszem nagy fájdalommat
Fájdalmuknak tengeréhez;
Úgy hiszem, mint hogy van Isten,
Magyarország velem érez!

Oda állok gyászruhában
Nem könyörgök, nem beszélek:
Érti néma királynéját
Az a nemes, magyar-lélek!

A ki népünk szívét bírja,
Nevét nem homokba írja:

nagyságban létesítsenek. A legtöbb esetben sikerült is ez nekik, s hosszú sorozata van már az olyan épületeknek és intézményeknek, melyekben az amerikai legalább mennyiség és nagyság tekintetében fölhaladja az európaiakat. Legújabbban is három ily nevezetes technikai alkotás jött létre, melyeket röviden ismertetni akarunk.

Az első egy ezer lóerővel bíró *csőkazán*. Az ilyen gőzkazánok csövei kovácsolt vas vagy acél csövek, melyekben a vizet a körülöttük szabadon égő tűz forralja fel s mivel a csőrendszerben eloszló víz forrása felszine oly nagy, a melegedés és gőzképződés gyorsabban történhetik és jobban szabályozható, mint más kazánoknál. Nagyon el van terjedve az ily kazánok használata, de rendszeren csak 10—15 lóerőre

amerikai gép nemcsak mintaszere a maga nemében, hanem bizonynyal a legökéletesebb és legóriásibb gépek egyike is. A hengergépet ugyanis hajtókerék nélkül készítették, mivel a több száz métermáza súlyú hajtókeréknek megállítására ellenkező irányba fordítása óriási erőbe kerülne. De épen azért, mivel hajtókerék nincs, a gépnek sokkal erősebbnek kell lennie, s így jóval drágább az előállítás és sokkal több költségre van szüksége, mint a rendes, hátra is forgó hengergépeknek. Valószínű azonban, hogy az amerikai gyárakban még így is kifizeti magát az óriási gép, mivel például egyedül az Illinois vas- és acélgyárban 1893 nyarán havonként átlag 900,000 mázsa sint hengereltek.

A POZSONYI KORONÁZÁSI EMLÉKSZOBOR LELEPLEZÉSI ÜNNEPELYE. — A király meglekint a szobrot.

Jantky Mátys rajza.

«Vitam, vitam et sanguinem!»
Felhangzik a fényes terem.
És hosszú századokon át
Halljuk az ősök szent szavát:
Honért, trónért rendületlen
«Vitam, vitam et sanguinem!»
széles.

(Éltékép: Mária Terézia a pozsonyi országgyűléshez fordul segítségért.)

(Utána a színpad elsőfőútlán, a Mária Terézia-kép előttük. — A szaváló egészen az előtérbe lép.)

«Vitam et sanguinem!» érted is, jó király,
Ki minden magyarnak szívében trónt talál:
Kit minden magyar ajk csak áldva emleget,
Annak a nép lelke ad örök menhelyet...
«Vitam et sanguinem!» néped mellett áll!
«Vitam et sanguinem!» hű nép és hű király!

(A színpad világos lesz, királyunk mellszobra feltűnik; Mária Teréziát egy babérkoszorú elfedi. A főúrnak királyunk szobrának hódolnak.)

AMERIKAI TÚLZÁSOK.

Az Egyesült-Államok lakosainak régi törekvése már, hogy lehetőleg minden téren valami nagyszerűt, eddig még el nem ért alakban és

készítik és csak egy pár helyen, különösen a nagy hadihajókon, alkalmaznak nagyobbakat, legfőképpen azonban 200 lóerővel. Elképzelhető, hogy mennyivel nagyobb az amerikai kazán az európaiaknál. Eddig három ily óriást készítettek; mindenik hat méter magas és három méter széles.

A másik óriás a világ legnagyobb *kotrógépe*, melyet a Mississippi medrének kotrására készítettek egy chicagói gyárban oly célból, hogy az óriás folyó medrében előforduló és a hajózást akadályozó homokzátanyagokat más, kevésbé alkalmas helyre hordják el. A kotrógép hat széles cső van, melyeknek nyílása a homokzátanyagig ér s igen erős szivattyúkkal a szó szoros értelmében felszívja a zátonyokat, s aztán a fölcsívott homokot más helyen, a hol nem alkalmatlan, ismét kiszorítja magából. Egy óra alatt 1600 köbméter tud a gép kikotorni, a gép fél millió forintba került.

A harmadik egy 10,000 lóerőjű *körhenger-gép*. Ez a körhenger-gép jobbra, balra egyirányt foroghat s ezért a belé tett súlyos anyagokat, például páncéllemezeket, nem szükséges az első hengerelés után más gépbe tenni, a mi nagy nehézséggel és időpazarlással járna. Az

EGYVELEG.

* Ames Olivér amerikai milliomas bostoni palotája mögött 80 ezer dolláron egy nagyszerű házat építtetett kutyái számára. A kemény fából készült s tiz ablakú kutya-palota belső berendezését Angliából vitte. Van benne hideg és meleg fürdő, háló-terem és minta-kórház. A házban tartott 45 kutyát 8 szolga gondozza, kik éjjel-nappal a ház közelében levő épületben tartózkodnak.

* Halálos rémületet okozott egy pár orvosnövendék a Sevilla és Cordova közt menő vasuton. A magukkal vitt koponyát sétálpályára tűzve oda dugták a szomszéd ablakba s egyszerre kísérleties üvöltésbe törtek ki. Az utasok nagyon megrémültek, egy nő le akart ugrani a vasutról. Midőn a vonatot megállították, látták, hogy egy öreg nő ijedtében meghalt, a másik elájult s egy öreges ur csaknem megőrült. A diákokat elfogták.

* Uralkodók magánfoglalkozása. A román királynő, a svéd király és a pápa irodalmi működése meglehetősen ismeretes s tudjuk, hogy a német császár képeket fest. Az angol királynő büszke nyelvismertetére s fogadások alkalmával mindenkit saját anyanyelvén szólít meg. A szász koburg-gothai herceg szorgalmas hegedűs, a walesi hercegné és az özvegyszárné valóságos zongoraművésznők.

ID. ÁBRÁNYI KORNÉL.

A Petőfi-társaság a fővárosi zenészi körökkel egyetértve, e hó 23-án az elismerés és tisztelet ünnepe rendezte oly férfúnak, ki félszázad óta buzgólkodik a hazai zene tisztulásának, fejlődésének érdekében, tollal és lankadatlan tevékenységgel.

Id. Ábrányi Kornél, mint széptani író, zeneköltő, előadó zenész, szerkesztő, zenetanár és mint minden zenészi mozgalomnak részben indítója, részben részese, mint a magyarországi képviselője, egész tehetségével és buzgalomával áll szolgálatában a hazai műveltség épen azon ágának, melynek virágzása leginkább elmaradt, melynek gyümölcseit csak hosszú idők hozhatják meg, s csak későbbi nemzedékek méltányolhatják igazán azokat, a kik egész életük törekvését áldozták rá. Fél század alatt Ábrányi Kornél állandóan lelkesített az irodalomban és a zenészek közt. A hírlapokban a zene érdekeit — tegyük hozzá, hogy nemzeti irányban — képviselte mindig. Irt, hogy a közömbösség ellen hasson, hogy felvilágosítsa, eszméket terjesztessen, czélokot hirdessen s az elérhetősé módjait és eszközeit megjelölje. A mindennapi kérdések közé bevitte a zenét, mint a nemzeti műveltség kiegészítőjét. Hirdette, hogy a zene szeretetéhez nem elég a cigány, s hogy a zeneköltésben, ha gazdagodni akarunk, a külföld zenészeit csak mintákul vegyük, de ne utánozzuk, hanem nemzeti eredetiségben teremtsünk műzenét. Példákkal is előjárt. A zenészek közt, kiknek egy része külföldről jött hozzánk, s másokban is sok volt a külföldieskedő hajlam és csak kevesekben élt Ábrányi meggyőződése, szintén ezt a missziót teljesítette. Az irodalom és a zenészet közt állandó kapcsolatot tartott fenn, s a közönség számára lapokat is szerkesztett, a zenekedvelőknek szak-könyveket írt, a parlagon felemlő zenekedvelőknek elméleti művekben is előbbre vitte. Az író, a zeneköltő, egy szép czél kitartó régi harezosát méltán ünneplik most együtt tisztelői.

Id. Ábrányi Kornél a szülői háznál szerzte meg az irodalom és művészet szeretetét. Atyjának, Ábrányi Eördeogh Alajosnak szent-györgy-ábrányi udvarházában Szabolcs megye értelmisége sokszor összegyűlt, és a zeneeladások is gyakoriak voltak. A híres Lavotta sok évig lakott Ábrányban, hol Rózsavölgyi Márk, Bihari, Boka, s több jeles zenész gyakran játszott. Ábrányi Kornél már szenge gyermekkorában ritka tisztsággal zongorázott, sőt zenedarabok írásával is próbálkozott. Mikor pedig nagyváradit tanuló korában, 1834-ben, megismerkedett Erkel Ferenczcel, a zene iránti vonzalom uralkodóvá lett benne, és rendszeresen foglalkozott zene-tanulmányokkal. Még 19 éves volt, mikor első zeneműve, egy nagyobb terjedelmű magyar ábránd megjelent Wagner pesti műusznál. Váradit időzése alatt már hangversenyeket is rendezett. Atyja nem szivesen látta e hajlamok egyre erősödését, mert noha maga is műszeres volt, a jogi pályát keesegtetőbbnek találta fia jövőjére. 1841-ben jött fel Pestre patvariára, de inkább a zenészek közt időzött. Az 1843-ik évben hosszabb külföldi utazásra indult, hogy első rangú művészeknél nyerhessen oktatást (Chopin-tól is vett leckéket), de épen külföldi útja győzte meg atyját, hogy fia a kitűzött életpályától elfordul. Ezért a segílyt megvonta tőle. Ábrányi zeneórák adásával, táncdarabok szerzésével

tartotta fenn magát Párisban s csak 1845 végén tért haza. A zenétől többé visszatartani nem lehetett, s mikor Liszt 1846-iki diadalútjának tanúja volt, végleg elhatározta, hogy tehetségét a zenére szenteli. Egy darabig Bécsben Fischof zenetanár vezetése alatt tanulta a zongoraművészetet és a klasszikus zeneirodalmat. 1847-ben tért vissza Pestre, s itt a nemzeti színházban meg egybeült tartott hangversenyein mint előadó művész lett ismeretes. 1847—48-ki pozsonyi országgyűlésen már mint jó nevű művészt fogadták. Az 1848-iki események megzavarták művészi pályáját. Hivatalt vállalt; az igazságügyminiszterium tisztviselőjévé nevezték ki; de hivataloskodása csak rövid ideig tarthatott.

Mint zenekritikus, zeneszerző és író az ötvenes évek közepén lépett föl. 1855-től kezdve jelentek meg zenebírálati, értekezési és sűrűn követték egymást zeneművei, ábrándok, változatok, népdalok átíratái, mind magyaros érzéstől át-

bet» oratoriumáról írt tanulmánya, Liszt élet-rajza, Mosonyi Mihály életrajza. Irt önálló «összhangzattant», «zenészi eszthetikát elméleti és gyakorlati szempontból», «A magyar dal és zene sajátosságai nyelvi, zöngidomi és harmoniai szempontból» czimű tankönyvet; «Átalános zene-történetet»; lefordította Wagner «Művészet és forradalom» művét s több operaszöveget. 1882-ben új zenei lapot «Zenészi Közlöny» indított, de a már annyira kifejtett hírlapirodalom közepette e szaklap részére a közönség kellő támogatását meg nem találta.

Ábrányi most 75 éves. Törekvésekben gazdag életének múltjából visszaemlékezéseiből épen félszázados jubileumára egy szeretetreméltó könyvet is írt «Életemből és emlékeimből» czim alatt. Pár hete hagyta el a sajtót a vaskos kötet, telve a múlt idők korrajzi festésével, híres zene-művészek emlékezetével, jellemrajzzal, történeti epizódokkal és a hazai zenészet azon forró szeretetével, mely Ábrányi Kornélnak elsődrendű helyet biztosít a magyar zene fejlődésének bajnokai közt.

A MŰCSARNOKBÓL.

III-ik közlemény.

Ferraris Arthurtól egy arcképesorot mutatunk be, melyet első pillanatra könnyen a Madonnának tarthatunk, ölében a gyermek Jézussal. Az életlenség és a kép egyéb reális tulajdonsága azonban rögtön meggyőz, hogy a művész gyöngéd ötlete rendezte el így a képet, s a szép szöke asszony és egészséges gyermeke arcképek. A gyermekét boldogan néző anya és az artatlan álmát alvó gyermek feje körül vékony glóriát is vont a festő. Ez mindig megilleti az anyát és az ártatlanságot. Az így felfogott és elrendezett képnek találó czime «Anyaság».

Az arcképek közül még Glatz Oszkártól mutatunk be egyet. Ez is életnagyságú festmény, s egy koros férfit mutat, ki otthonosan foglal helyet a karos székben. Bélavári Burghardt Konrád főrendiházi tagot ábrázolja a kép, mely Glatznak igen jó műve, s dekoratív részletei is sok izléssel készültek.

Vajda Zsigmond leginkább a szalonokból veszi életképe tárgyait, a legörömebb ifjú szép hölgyeket fest. Uri lakás szép kis részlete az asztalka, melynél a «Kedves levél» írója ül, elegáns otthoni pongyolában levő hölgy. Ugy látszik, nem íróasztalt, hanem sokkal bensőbb helyet, a toilette-asztalt választotta, melynek tükréből néz vissza a fiatal hölgy derült és boldog arca, mint a levél tartalmának kellemes magyarázója.

A szobrok közt találjuk Donáth Gyulától Irányi Dániel síremlékének gipsz mintáját. Obeliszk alak maga a síremlék, legfelül Irányi mellképe medallionban. Ez alatt a gyász nem-tője áll magasabb talpazon. Plasztikusan mintázott női alak, mely bánatosan fölemelt fővel tekint Irányi képére, és jól ható mozdulattal készül felnyujtani hozzá a baljában tartott koszorút. Az obeliszk alja lépesőzetes, a lépesőn koszoru és pálmá. A lépeső egyik párkányán széles szalaggal egybekötött három fálya a szabadság, testvériség, egyenlőség jelvénye. Irányi egész politikai pályáján az a szövetnek világitott.

JELENET A PÁRISI SZERENCSÉTLEN-SÉG SZINHELYÉN.

A mit a toll képtelen leírni, megkísérli a művész esete, hogy szemünk és képzeletünk elé állítsa azt a borzasztó rémületet, mely a váratlanul kigyúradt jötkönységi bazárba szorult közönséget szinte örjöngővé tette s a menekülés vágya egymás elgázolására kényszerítette. E szörnyű jelenetet ábrázoló képünk olyan festő rajzolta, a ki színről-színre látta a még

Id. Ábrányi Kornél.

jó kedvűen zsigongó fényes társaságot s ki nagy szerencséjére épen a tűz kitörése előtt lépett ki az óriás ponyvasátorból, melyet azután rögtön vérfagyasztó javeszékkel, ordítókkal, üvöltés roppant zaja töltött be. Kétségbeesetten rohantak a szerencsétlenek a kijáratok felé, miközben kit fellöktek, ki elájultan került a tolongók lábai alá úgy, hogy nem egy boldogtalan nő minden égési seb nélkül, de éktelen gomolylyá tiporva gurult ki a szabadba a rohanók nyomásától lökve.

A valóban nemzeti szerencsétlenséget okozott jótékony bazár Párisban állandó intézménynek mondható, melyet főúri hölgyek 1885-ben alapítottak, s azóta évenként rendeztek egy-egy vásárt, melynek elárúsítandó tárgyait nagy részt ők maguk készítették. Az ilyen vásárok tetemes jövedelmeit mindig a különböző emberbaráti intézetek kapták. Eddig az ilyen bazárokat legtöbbnyire magánházakban rendezték, minthogy azonban a közönség részvétele évről-évre folyton növekedett, legújában arra határozták el magukat, hogy egy díszes nagy bódét építtetnek. Igen alkalmasnak mutatkoztak e célra Heine bankárnak Goujon-utcai üres telke, mely a párisi előkelőség rendes forgalmi útjához, a Champs-Élyséeshez, csak néhány percnyire van. S ez lett a végső anyai főrangú hölgynek és általában az úri osztály annyi tagjának, a mennyi így egy tömegben még soha és sehál halál torkába nem jutott.

A boldogtalan áldozatok elrészítésére Páris városa és a kormány a Notre-Dame székesegyházban nagy pompájú gyászmisért tartott, melynek személyes szolgáltatására Richard párisi bíboros-érsek maga sietett haza Rómából, hol a szerencsétlenség idején épen a pápai udvarnál időzött. A mise után a templom előtt Barthon miniszter lépett szöszékre s mely megindultsággal gyönyörű beszédben emlékezett meg a tűzhalálban elhunytokról, fennen hangoztatván, hogy e gyászeset szolgáljon az élőknek figyelmeztetésül a társadalmi kötelességek kölcsönösségére, intsen mindenkit az osztálygyűlölet elvetésére és a szívek közeledésére. Az élet úgy is csak annyit ér, a mennyi bennünk a jószág és az egymás iránti felebaráti szeretet!

RALLIS DEMETER.

Az új görög miniszterelnök, Rallis Demeter, kit a király az egymást ért csatavesztések miatt a közvélemény által elejtett Delyannis helyére április 30-án nevezett ki, az előtt a képviselőház ellenzékiének vezére volt s épen Delyannis bukása előtt meglátogatta a thesszáliai hadsereget, melynek ziláltságáról és fegyelmetlenségéről otthon keserűen nyilatkozott. A miniszterválasz napjának alkalmával csaknem forradalmi mozgalmak mutakoztak Rallis nagy tekintélyével békítőleg hatott a nemzetre s többek közt kieszközlte azt is, hogy a lázongó csősélek egy része, midőn a boltokat kirabolta, a rablott tárgyakból sokat visszaadott tulajdonosaiknak. Az új miniszterium április 30-án letette az esküt s már május 1-én előadta a képviselőházban programját, mely szerint a hadsereget újjá kell szervezni s folytatni a háborút, míg csak tisztességes békét nem lehet kötni. Midőn Delyannis is kijelentette, hogy az új kormányt e cél elérésében önzetlenül fogja támogatni, a kamarát feloszlatták.

Rallis Demeter, kinek atyja tekintélyes ügyvéd s Ottó király idejében többször miniszter volt, a jogot Párisban tanulta, azután az atheni egyetem tanárává lett, de egyúttal ügyvédkedett is. Kezdetben Trikupis lelkes híve volt; 1889-ben azonban megvált tőle s megalkotta a »harmadik párt»-ot. Több ízben volt igazságügyi és közoktatásügyi miniszter. Jelenleg 52 éves. Athenében, melynek többször volt országos képviselője, igen népszerű ember és sokan neki tulajdonítják érdemül, hogy a közelebbi zavaros alkalmával az uralkodó-ház nem vesztette el a trónt. Remélhető, hogy ez erélyes és eszes államférfiának sikerülni fog hazája számára tisztességes békét kieszközölni.

RALLIS DEMETER GÖRÖG MINISZTERELNÖK.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Szarkület. Költemények. Irta Fehér Jenő. Budapest, 1897. A csinos kis kötethez Abrányi Emil írt meleg hangú előszót. «En az ön verseiből kiírtam, — mondja többek közt az előszóban, — hogy ámbár ön is korán kivette részét a tapasztalásból, ön is korán szembenézett az élet kellemetlen gondjával és szigorú kötelességeivel, mégsem vesztette el hitét sem önmagában, sem a világban; nem veszítette el bizalmát sem a természetben, mely után szüzsies vágygyl sováro, sem a szerelemben, mely öné néve tele van boldogító sejtellemmel, sem abban a sok nemes és szép dologban, a mit ez a sokat ósárolt világ még mindig gazdagon kínál azoknak, a kiknek van meleg szívek és egészséges lelkök ennek a sok szépnek és nemesnek megértésére.» Abrányi Emil nem pazarolta méltatlanra dícsereit; a kis kötetben megkap bennünket a lyrai hév, eleven képzélet s csinos verselés. Oly értékes költői tulajdonságok ezek, melyek méltó várakozást keltenek Fehér Jenő pályája iránt. Persze nem kiforrott tehetséggel van dolgunk. Majd idegen hatásokra ismerünk, majd affektációval és mesterkélt fogásokkal találkozunk az egyszerű, a természetes helyett. Kötetében nem a mezők friss fuvallatát érezzük; sováro, a természet után, de meglátszik, hogy nem a természet fia. A népies hangot sehogyan sem találja el, mert nem ismeri eléggé sem a nép nyelvét, sem a nép világát. Egy népromán-cs szerű költeményében pl. többek közt ezt mondja:

«Beleszántott, nem tudom mért,
A tulajdon ugaromba»

Ilyent a magyar nép soha sem mond. Még furcsább a következő sor: «Mészöl az ágyubömbölés» e helyett »mészölal». Ilyen kirívóbb foltk ritkán akadnak ugyan kötetében, de pongyola, laps ki-fejezések elő-előfordulnak máskülönben elég színes és hajlékony verselésben. A hat íves kis kötetből, melynek ára 1 frt, álljon itt mutatványul a következő költemény:

Két év után.

Két hosszú esztendő lepergett,
Mióta elmenék,
S a messze vándorútról
Most visszatértem újból ...
Szerets-e még?

Oh én, bárhol, bármerre jártam,
Nyugalmat nem lelék,
A nagy, rögs világban
Mindig csak visszavágytam ...
Szerets-e még?

Mikor elmentem innen, ősz volt,
És borús volt az ég,
Most fényes napsugarban
Ezernyi szép virág van ...
Szerets-e még?

Kisértett engem sok kaczer nő,
Csabító, büszke, szép,
S nem kellett nékem egy se,
Rád gondoltam könyezve ...
Szerets-e még?

Két hosszú esztendő lepergett,
Mióta elmenék,
Most újra visszatértem,
S remélve, félve kérdem:
Szerets-e még?

A magyarság önvédelme a keleti ritusu egyház idegen nyelvűnek beolvasztó hatása ellen,

különös tekintettel Hajdu-Dorog városnak a magyar nyelv kanonikus oltára emelése s egy keleti ritusu kath. magyar ajku püspökség és egyházmegye szervezése és felállítására tárgyában kifejtett felszabados törekvésére. Ez czime egy 196 lapra terjedő könyvnek, s ebben Petrus Jenő írja meg részletesen, okiratokkal kiegészítve ama hazafiás mozgalom egész történetét, melyet az alföldi g. kath. magyarok indítottak, hogy az ő anyanyelvök is ép úgy használtassék a templomi szertartásban, mint más nemzetiségek nyelve a keleti felekezeteknél. A hajdu-dorogi országos végrehajtó nagy bizottság határozatából már megjelent a mozgalom története 1894-ben, de azóta ismét sok történet, noha nem vezetett még a kívánatok teljesedéséhez. Bővített második kiadás ez a könyv, mely a múlt évben Budapestben járt nagy küldöttség fogadásáról és az országgyűlési felszólalásokról is beszámol. György Endre képviselő írt a tanulságos könyvhöz hazafiás bevezetést, mely a mozgalom jelenlegi állását is megérteti, s kritikával kíséri az akadályokat. A könyv Debreczenben jelent meg és Csáthy Ferenc könyvkereskedő bizománya.

A millenium lefolyásának története s a millenárius emlékkalkotások czímen irta meg Kövály László a múlt év nemzeti ünnepét.

A könyv elején történelmi monografiát nyújt a honfoglalásról, hazánk ezeréves történetéről egész a mai napig, a megifjodott Magyarország koráig. Majd nagy pontossággal állítja össze az országos ünnepélyeket, a kiállítás megnyitását, stb. Külön fejezeteket foglalnak az emlékművek leírása, a faluk városok, vármegyék ünnepei, a művészet és tudomány ünneplése, a kiállítási ünnepélyek, a kongresszusoknak stb. Végül Európa és a művelt világ részvételét ismerteti. Függelékül indítványt tesz a milleniumi múzeumok, könyv- és levéltárak ügyében. Az egyes eseményekhez kimerítő névsorok is járulnak. A 320 oldalra terjedő könyv ára 2 forint. Megrendelhető a kiadónál (Atheneum, Budapest) és minden hazai könyvkereskedésben.

A vidéki városok helyzetéről czímen figyelmet érdemlő füzetet adott ki Antal Géza dr., pápai tanár. Rámutat a vidéki városok elmaradottságára és a meggyőződés hangján sürgeti az egészséges haladást.

Albatrosz sziget lakói, regény, írta Czettler Rezső. Ifjúságnak szánt olvasmány Jules Verne modorában. A szerző elég mozgalmas történetet beszél első művében, melyet maga adott ki. Ára 3 korona.

A nagy kiállításon szöszött tapasztalatok, írtam én magam Göre Mihály bíró úr. Göre Mihály uramnak a lapokban szöszözve megjelent leveleiből van összeállítva, melyekben paraszti ésszel és felfogással írja le tapasztalatait és viszontzatásait a múlt évi ezredéves ünnepélyek alatt. Göre Mihály neve alatt Gárdonyi Géza ismert író rejtezik. A könyv Singer és Wolfner könyvkereskedésében jelent meg csinos kiállításban, s ára 1 frt.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia május 17-iki ülésén Than Károly elnököt. Dr. Bókay Árpád mint levelező tag székfoglalót tartott a pharmaco-hystologia köréből vett s szigorú szakzerű értekezésel, a melyet az előadó csak kivonatosan terjesztett elő. Ugyancsak Bókay mutatta be két tanítványának: Horváth Gyulának és Verebely Tibornak orvosi dolgozatát. Szili Adolfnak «A mozgás utóképeről» szóló kísérleti tanulmányát Klug Nándor adta elő. Högyses Endre bemutatta Bálint Rezső értekezését, a melynek a czime: «Kísérleti vizsgálatok a szív inkompencziójának okairól» s végül Entz Géza dr. ismertette a Biró Lajos által Új-Guineából küldött végvényeket.

A Petőfi-társaság május 16-iki felolvasó ülésén, melyen Bartók Lajos foglalta el az elnöki helyet, Szana Tamás titkár bejelentette, hogy a Vigyázó-féle lyrai pályázatot Koroda Pál «A világ» című költeménye nyerte el. Majd Bartók Lajos «Magyar Pantheon» czímen olvasott föl, lelkes felhívást intézvén minden illetékes körhöz egy magyar Pantheon felállítására. Zajosan helyeselték. Utána Ferenczy József olvasta föl Koroda Pálnak «A világ» című pályanyertes költeményét, melyet a hallgatóság igen jól fogadott. Ezután Pap Zoltán mutatta be több költeményét. Végül Vertessy Gyula vendég «Margit» című elbeszélését olvasta föl Szabóné Nogáll Janka. A felolvasó ülést zárt üléssel követve.

Az országos iparművészeti társulat közgyűlését május 16-ikán már az iparművészeti új palotában tarthatta. Ráth György főrendiházi tag, a közgyűlés elnöke, meleg hangon üdvözölte a szokatlannal nagy számban megjelenőket és azt hangoztatta, hogy állandó otthonából még fokozatosabb tevékenységet fejthet ki a társulat, a teljesen önálló

és minden irányban független, versenyképes hazai műipar megszilárdítására.

Majd Györgyi Kálmán titkár előterjesztette a választmány jelentését. A társulat új szaklapot indított s ennek költségeire a vallás- és közoktatásügyi miniszter évi 3000 forintnyi segélyt engedélyezett. A főváros is segélyezi a társulatot egyelőre 2000 forinttal. A jelentés után Gelléri Mór Ráth Györgyöt üdvözölte főrendő történet kinevezése alkalmából. Megválasztották választmányi tagoknak Beck Dénest, dr. Forster Gyulát, Gerlóczy Károlyt, Kammerer Ernőt, gróf Keglevich Istvánt, Keleti Gusztávot, báró Lipthay Bélát, Radics Jenőt és Zsolnay Miklóst. Végül a közgyűlés köszönetet mondott a fővárosnak a társulat céljaira juttatott 2000 forintért.

Az Erdélyrészi Kárpát Egyesület védnöke. Az Erdélyrészi Kárpát Egyesület a múlt hónapban tartott közgyűlésén védnökévé választotta József Agost főherceget. Az egyesület küldöttsége e hó 19-én járt József főherceget budavári palotájában, hogy József Agost főherceget felkérjék a védnökség elfogadására. A küldöttséget Bedő Albert nyug. államtitkár vezette. A főherceget megköszönte a tisztelgést és kijelentette, hogy hazafiás örömmel hajlandó a védnökséget elfogadni s ezzel együtt az egyesület nemességhatóságát előmozdítani.

MI UJSAG?

Az udvar Budapestén. A királylyal együtt Budapestén időzött Ottó főherceg és neje, Jozefa főhercegnő. A király budapesti időzése most politikailag is nagy fontosságú, mert a régen függőben levő kiegyezési ügyek elintézését, a kvóta megállapítását e napokra várják. Gr. Badeni osztrák miniszterelnök is május 21-ikén Budapestre érkezett. A király itt léte alatt tizenkét udvari ebéd lesz. Az első május 18-ikán tartották meg. A király Jozefa főhercegnő s Ottó főherceget köztült, a főhercegnő mellett pedig a monacói trónörökös foglalt helyet. Jelen volt b. Bánffy miniszterelnök, Szilágyi Dezső a képviselőház elnöke, Széll Kálmán, s több főúr és főúri hölgy.

A király a reggeli órákban hosszabb sétát tesz a várkertben, s gyönyörködik a pompás kilátásban, melyet a pesti oldal nyújt. E hó 22-ikére a vérmezőn tartandó katonai szemle volt kintülve; 24-én és 26-ikán általános kihallgatás lesz.

Ő felsége május 19-ikén délelőtt a városligeti műcsarnokban tett látogatást. A főbejáratnál Wallasics kultuszminiszter, Szemcsényi osztálytanácsos, Andrássy Tivadar gróf, Andrássy Aladár gróf, Tepló Károly, Benkő Kálmán és Ambrozovics Dezső titkár fogadták. A miniszter üdvözölő szavaira a király azt felelte, hogy örömmel jött a tárlatra, s azzal megkezdte sétáját, a melyen Wallasics miniszter és Tepló műtárnok kalauzolták.

Az első teremben Pálkai Béla állatképeit nézte hosszasan. A művészt be is mutatták ő felségének. Figyelmesen nézte ő felsége Vasary János «Madonmáját», s elismerőleg nyilatkozott a művésznek. Majd László Fülöpöt mutatták be. Fényes «Pletykázó asszonyok» képét derültén nézte a felség. A 4-ik teremben Baditz Ottót és Brodsky Sándort mutatták be, a ki amannak «Patrona Hungariae», ez utóbbinak «Erdőrszlet» képét dicsérte meg. A szobor-teremben főleg Strobl mellszobrainál időzött hosszasan, de figyelemre méltatta «A szerelmes Faunt» és «Évát», melyeknek készítőit, Kiss Györgyöt és Ligeti Mórnt bemutaták a királynak. Az ellopot és megkerült Meduza-szobornál Wallasics miniszter elmondta a szobor viszonyosságait, mire ő felsége azt mondta: «Csakhogy megkerült!» A hatodik teremben Exterr «Consummatum est» tulzolt képénél bíráló megjegyzéseket tett a király. Annál jobban tetszett a Hunyadi János haladát feltüntető nagy kép, melynek festőjét Tormai Gyulát bemutaták. Elismerőleg szösz Knopp Imre, Vastagh György, Rajzó Miklós, Zemplényi Tivadar, Peske Géza képeiről. Peske «Étetés» című képénél ő felsége szintén kifejezte tetszését Ambrozovics Dezső titkárnak, a kit a miniszter ez alkalommal szintén bemutatott, ezt mondta: «Őnek valóban sok dolga lehet!» A tizedik teremben sokáig nézte az orosz Ajvaszovszky tengeri tájképet. Megdicsérte a Konek Ida, Nadler Róbert, Neogrady Antal, Glatz Oszkár, Németh Lajos képeit. Ezzel befejezte a király szemlét, s utolsó szava az volt: «Valóban, a kiállítás nagyon szép!» A király a másfél óráig tartott látogatás végén felhatalmazta Tepló Károly műtárnokot, hogy a kijelölt képeket számára megvásárolhassa. Ezek a képek a következő olajfestmények: Grünwald Imre «Lóri» (ára 500 frt). Spányik Kornél «Amazon», Valentini János «Balaton és Badacsonyi vidék» (ára 1200 frt), Knopp Imre «Mária a gyermek Jézussal», Sikorszka Zsolnay Julia «Mákvirágok» (ára 350 frt), Bruck Hermina «Csendélet» (ára 250 frt). Neogrady Antal

JELENET A PÁRISI JÓTEKONYSÁGI BAZÁR ÉGÉSÉBŐL.

«A kis imposztor» (ára 400 frt), továbbá Edvi Illés Aladár «A segesvári óratorony» című vízfestménye (ára 80 frt) és Beck Fülöp «Hungaria» című bronz szoborműve (ára 200 frt).

E hó 20-ikán általános kihallgatást adott ő felsége, melyen sokan jelentek meg. Nyitramegye nagy számú küldöttségét Thuróczy Vilmos főispán vezette a királyhoz, megköszölvén, hogy a megye számkháza számára lefestett arcképhez ő felsége mintátul ült; egyzersmind aranyította a honfoglalás emlékére a Zóborhegyen állított szoborról készített arany érmét.

Ottó főherceg és neje látogatásai. Ottó főherceg és neje, Mária Jozefa, ezúttal időznek először hosszabban Budapestén. A főhercegi pár, mig Ferencz Ferdinánd főherceget betegeskedett, a király mellett az udvari ünnepélyeknél és hivatalos szertartásoknál az első helyet töltötte be. Mostani budapesti időzése alatt a képviselőház elnöksége is tisztelget talok.

A főhercegi pár május 19-ikén délután a tudományos akadémiában az országos képtár látogatta meg. Wallasics Gyula miniszter fogadta az akadémia főkapujában s bemutatta nekik Eötvös Loránd báró elnököt, Szily Kálmán főtitkár, Szemcsényi osztálytanácsost, Than Károly osztályelnököket és Heller könyvtárnokot. A főherceget a képtárban Szemcsényi osztálytanácsos, a főhercegnőt és kíséretét pedig Kammerer Ernő, az országos képtár kormánybiztos kalauzolta. A főhercegi pár három óráig tartózkodott az akadémiában s egyenesen a Nemzeti Múzeumba hajtottak. A Múzeum bejáratánál Szapary István gróf főrendiházi háznagy, Szalay Imre igazgató, Thoroczky Viktor báró a főrendiház titkára, Krenner József, Hampel József, Fejérfataky László és Horváth Géza igazgató örök fogadták. Legelőször is a Rudolf néhai trónörökös ereklyéit tekintették meg s innen egyenesen a Munkácsy «Honfoglalás» képhöz mentek. Ottó főherceg megkérdezte Szalay igazgatót, és különös figyelemmel hallgatta a képre vonatkozó magyarázatot. Ezután az emlékkönyvet jegyezték meg a nevéket. A főhercegnő itt fölismerte a Korvinákat, a melyeket a kiállításban is látott. A főherceget pedig magyarul kérdezte: «Mit jelent a halotti beszédben e szó: thimulecbe?» (tömlőcseben). A könyvtárban

meglepte a példás rend s hogy a kötetek száma 500.000-re rug. A régiségár következvén, itt a főherceget élenként érdeklődött a régi hadi eszközök, magyar fegyverek iránt, a főhercegnő pedig a régi ékszerket tanulmányozta. Wallasics Gyula miniszter és Szalay igazgató szöszölgáltak fölvilágosítással. A megkövült embereként szintén magyarul kérde a főherceget: «Hol találták ezt a harcost?» — egy lovastul megkövült IX. századbeli alakra mutatva. Azután a képtárba mentek, hol a főherceget, ki maga is fest, sokáig érdeklődéssel nézegette a magyar népletekből vett képeket. Utóljára maradt az állattár megtekintése. Ot óra felé járván az idő, a fejedelmi vendégek eltávoztak, s megköszölvén a fogadtatást, mindenkivel külön kezét fogva, a közönség eljénzése közben kocsiara ülték s elhajtottak.

A főhercegnél e hó 20-ikán délután két órákor nagy fogadás volt. Ottó főherceget fogadta Vasary Kólos és Schlauch Lőrincz kardinálisokat, a törvényhozas két házának két elnökét és négy alelnökét, Lobkovitz Rudolf báró hadtestparancsnokot, Podmaniczky Frigyes bárót, Ráth Károly főpolgármestert, Márkus József polgármestert, Rudnay Béla főkapitányt és másokat. A trónörökös halála óta nem volt szokás, hogy főhercegek is fogadják a közélet szereplőit. Ottó főherceget és neje este az operaszínház előadását (Parasztbecsület) és «Piros cipő») nézte végig. Ott volt gr. Goluchovszky közös külügyminiszter is.

Stefánia főhercegnő főudvarmesterét, Gudenus bárót a király fővádszimesterré nevezte ki, s helyébe az özvegy trónörökösné főudvarmesterévé gróf Cholowievski-Myszka Ede kamarást.

III. Béla király nyugvóhelye. A budavári Mátyás-templom építő bizottságának legutóbbi ülésén, a melyen a műemlékek országos bizottságának tagjai közül is többen jelen voltak, felolvasták dr. Wallasics Gyula közoktatásügyi miniszter beszámolóját, a melyben felhívja a bizottságot, hogy III. Béla királynak és nejének, Antiochiái Annának most az anthropologiai intézet muzeumában öröztöt temető részére megfelelő temetkezési helyre nézve tegyen javaslatot. A tetemek számára a templomban sirbolt épült és abban síremlék. Ez a helyiség most

Ferraris Arthur: Anyaság.

Glatz Oszkár: Arckép.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

templomi célokra szolgál. A vörös márvány nagy síremlék fölrata ez:

Itt nyugszik III. Béla + 1196,
valamint neje
Antiochiai Anna + 1183.

A bizottság tagjai a kriptát és síremléket méltóan találták a fejedelmi csontok számára. Dr. Czobor Béla azonban azt indítványozta, hogy a síremléket magában a templomban, annak egyik oldalkápolnájában kellene elhelyezni. A bizottság a helyet ki is szemelte és javasolni fogja a miniszternek, hogy a királyi tetemetek magában foglalható szarkofág a templomban, még pedig a Szentháromság-kápolnában volna legméltóbb helyen.

A soproni Széchenyi-szobor. Május 23-ikán leplezik le Sopronban gr. Széchenyi István ércszobrát, melyet Mátrai Lajos készített. Az ünnepélyen a kormányt Perczel Dezső belügyminiszter képviseli.

Berczik Árpád kiténtetése. A király dr. Berczik Árpád miniszteri tanácsosi címmel és jelleggel felruházott miniszterelnökségi osztálytanácsosnak, sikeres szolgálatai elismerésül, a Lipót-rend lovagkeresztjét adományozta. A kiténtetett jeles író régi és állandó munkása az irodalomnak, s a nemzeti színházban és népszínházban is sok sikert színművét adott elő. A miniszterelnökségben pedig 25 év óta vezeti a sajtóosztályt, s ez állásában sok jó szolgálatot tett a magyarországi ügynek. A fővárosi társadalom és a nagy közönség jól ismeri érdemeit, s örömmel veszi a megérdemelt elismerés újabb nyilvánulását.

Új miniszteri tanácsos. A király dr. Chyzer Kornél miniszteri tanácsosi címmel és jelleggel felruházott osztálytanácsos miniszteri tanácsossá kinevezte. Chyzer az egészségügy szolgálatában szerzett érdemeiért s az orvosi tudomány iradalmi műveléséért a tud. akadémia már régen tagjai közé választotta. Hosszabb ideig Zemplénmegye főorvosa volt, s onnan hívták meg a belügyminiszteriumba.

A József-műgyeget tanácsosa. A hó 15-én tartott ülésében választotta meg a jövő tanévre a rektort s a szakosztályok dékánjait. A választás egyhangú volt s eredménye a következő: rektor Wartha Vincze, a gépészmérnöki szakosztály dékánja Asbóth Emil, a mérnöki szakosztály dékánja Losvay Lajos, a kémiai szakosztály dékánja Klein Gyula.

Az első magyar doktornő. A budapesti tudományegyetemen a hó 14-én a szokásos ünnepélyes formáságok közt doktorátus avatás ment végbe, a mi eléggé gyakori eset. De ezúttal mégis szokatlan volt, mert a fölvavatandó hat fiatal ember közt egy nő is

helyet foglalt: Wartha Vinczéné, szül. Hugonnay Vilma grófnő, a műgyeget tudós tanárának neje, ki Zürichben már évek előtt megszerezte az orvosi diplomát, de itthon csak Wlassics közoktatásügyi miniszter ismeretes intézkedése után tehette le az egyetemen az orvosi szigorlatokat.

A fölvatás iránt nagy volt az érdeklődés. A hat fekete frakkos fiatal ember közt, kik közül három a jogi, három az orvosi tanulmányokat végezte, Wartháné szürke selyem ruhában várta a fakultások dékánjainak és a rektorok megérkezését. Az egyetem jelvényeivel és az aranylánczozal diszitve foglalták el ezek helyeket a zöld asztalnál. Először a jogtudományi doktor-jelöltek kérték promoveáltatásukat. Utánuk Hugonnay Vilma grófnő, Hollós István, Látke Lajos és Fränkel Béla léptek a zöld asztal elé. Hugonnay Vilma grófnő ekkor fölolvasta a formulát, melyben doktorrá való avatását kéri. Majd Kisfaludy A. Béla, a hittudományi kar dékánja előolvasta az eskümentát, melynek szövegét a grófnő szilárd hangon mondta utána. A szokásos formáságok befejezése után a tanítók kezét szorították az új doktorokéval. A diplomát csak a jövő héten állítják ki számára, mert egészen újat kell iratni, a melyen az eredeti litográfált szöveg dominusa helyett mindenütt domina legyen.

Képlópás Bécsben. A bécsi Czernin-képtárból a hó 17-ikén ellopott két értékes kis képet, épen olyan körülmények közt, mint Budapestben az országos képtárból. A rámbóli kivett kép helyett a tolvaj ott is színes nyomású képet illesztett. A lopást azonnal észrevették, értesítették a műúrusokat, s mire egy fiatal ember az egyik műúrusnál megjelent, ott a portás letartóztatta. A képtolvaj Budapestről való, még pedig intelligens fiatal ember, gyakorló orvos és neve Lenkei Béla. Csak pár nappal ezelőtt ment föl Bécsbe. Azonnal vallatásra fogták, de más lopást, mint a bécseit, be nem vall. A budapesti rendőrség házkutatást rendezett budapesti lakásán, de csak arról győződött meg, hogy a fiatal ember anyagi bajokkal küzdött. A gyanút azonban, hogy Lenkei az országos képtár tulajja, megerősíti egy lány-ismerősének vallomása, ki előadta, hogy Lenkei egyszer hosszú és bő felöltője alatt két kisebb képet hozott haza, s mikor a lány meg akarta nézni a képeket, ezt nem engedte meg. A vizsgálat folyik a további nyomok után.

Adakozás. A török sebesültek részére Baráth Imre úrtól Gáváról 8 frtot kaptunk, melyhez hozzájárultak özv. Bessenyei Lászlóné 5 frttal, Frankel Sámuel 2 frttal és Baráth Imre 1 frttal. Rendeltetési helyére juttatjuk.

Villamos időjelző. A külföld nagyobb városaiban, a hol felismerték, hogy milyen nagy hátránnyal jár a nagyközönségre, ha nincs kellően tájékozva a pontos időről, nagy áldozatok árán létesítenek vállalatokat az egységes pontos idő jelzésére. Baross Gábor-nak, a vasminiszternek, volt az a kedvencz eszméje,

hogy Budapesten villamos órákat renleztessen be, de a tervet el kellett ejtenie, mert nagyon költség-s lett volna e célra külön hálózatot építeni és fenntartani. A villamos időjelzés kérdése most ismét aktuális lett, különösen dr. Konkoly Thege Miklós tudós csillagásznak szakszerű cikkei révén, melyekben számszerű adatokkal bizonyítja, hogy Budapesten nem tudjuk hányat ütött az óra, mert 54 pontosnak jelzett nyilvános óra közt 18 és fél perc eltérést konstataált. Egy magyar találmány van hivatta ezen a visszás állapotot segíteni. A Telefon Hirmondó műszaki osztályának hosszú kísérletezés után sikerült módot találni, hogy az egész városban szétágazó hálózata révén a központból szabályozhatja előfizetőinek óráit. A Hirmondó közvetlen összeköttetést létesített a meteorológiai intézet és központja közt és így abba a helyzetbe jutott, hogy tizedmásodpercnyi pontossággal közhelheti a csillagászatilag megállapított pontos időt a fővárosi előfizetőkkel és annak idejében ha hálózata a vidékre is ki lesz terjesztve, az ország bármely részén lévő előfizetőjével. A főváros órái tehát ezentúl a legnagyobb pontossággal fognak járni oly helyeken, a hol a Telefon Hirmondó van. Hogy milyen óriási előnyöket biztosít a nagyközönségnek, ha tudomással bír a hivatalosan elismert egységes pontos időről, az annyira szembeötlő, hogy felesleges külön kiemelni. Késztelen, hogy ez nagy befolyással lesz a Hirmondó jövőjére, mert ezen útját által nélkülözhetetlenül válik minden intelligens háznál.

Mezőgazdaság. Általánosan ismert tény, hogy háziállataink szervezetére a tavaszi változó időjárás, az istállótetőről a zöldtakarmányra való átmenet nem marad befolyás nélkül és különösen növénydek-marha, sertések, juhok, baromfiak stb.-nél gyakrabban mint bármikor, járványos betegségek lépnek fel. Igen ajánlatos tehát ezek ellen idejében alkalmas preventív szereket alkalmazni, mint a minőeknek a Kwizda-féle korneuburgi marha-táppor, Kwizda-féle restitutions-fluid, Kwizda-féle sertésorv, Kwizda-féle hashajtó juhoknak, Kwizda-féle baromfiór tyukok, kacák, ludaknak stb. stb. éveken át beváltak.

HALÁLOZÁSOK.

BOURBON ISABELLA hercegnő, a párisi grófnő, meghalt a hó 17-ikén Párisban, 76 éves korában. Az alençoni hercegné és az aumalei herceg után ő a harmadik halottja pár nap alatt az Orléans-családnak. A hercegnő az 1890-ben elhunyt Montpensier hercegné leánya, a párisi grófnak felesége és Fülöp orléans hercegné, a Bourbon-Orléans-család mostani fejének anyja volt, tehát anyósa Mária Dorothea főhercegnének.

Elhunytak még a közelebbi napokban: BENEDEK FERENCZ, Szt.-Miklósról címzett csukási, másként chuchnisi prépost, székesfehérvári székesegyházi olvasó kanonok, szentszéki ülnök és gyémántméses pap, 86 éves korában, Székesfehérváron. — MATHÉFER JÓZSEF, a pápa házi praelatusa, győri székes-

Vajda Zsigmond: Kedves levél.

Donáth Gyula: Irányi Dániel síremléke.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

egyházi nagyprépost és kanonok, szentszéki ülnök, aranymés pap, 87 éves korában, Győrött. — OKÁNYI SZILÁGY LÁSZLÓ, rendőrtanácsos, a fővárosi X. kerületi kapitányság vezetője, az állami rendőrség egyik derék tisztviselője, Szilágy József koronaőr közöl rokona, 51 éves korában, Budapesten. — HENTER BÉLA, Háromszék megye miklósvári járásának főszolgabírója és törvényhatósági bizottsági tag, 56 éves, Nagy-Ajtán. — LOPUSNY SAMU, kir. tanácsos, Breznóbánya város nyug. polgármestere, 75 éves korában, Breznóbányán. — KUDORA ÖDÖN, káplán, Kudora Károly egyetemi könyvtárőr testvéröccse, 23 éves korában, Császáron, pár nappal fölszentelése után. — PETRI FERENCZ, 1848—49-iki honvédhuzár, 73 éves, Marosvásárhelyen. — MÁRTON JÁNOS, 48-as honvéd hadnagy, 80 éves, Csik-Szentgyörgyön. — BITE JÁNOS, 1848/49-iki honvéd tizedes, legutóbb a budapesti honvédmenedékház tagja. — VÉRTESI SÁNDOR, udvari illatszerkereskedő, 60 éves korában, Budapesten. — KUDLIK GÉZA, ügyvéd és megye bizottsági tag, Poprádon, 50 éves. — SIMON ÁRPÁD, szegszárdi állami gimnáziumi h. tanár, 27 éves korában. — WALLNER ÖDÖN, volt biztosítási tisztviselő, 46 éves, Gödöllőn. — LENÁRD ISTVÁN, kántortanító, 64 éves, Ullón.

Özv. dr. HORVÁTH JÁNOSNÉ, szül. Kollerich Vilma, 73 éves, Kecskeméten. — DR. HAJNAL ALBERTNÉ, szül. Farkas Gizella, 53 éves, Ó-Kigyóson. — DOBOS GYULÁNÉ, szül. Csellár Ilona, 35 éves, Beregszászon. — ÖZV. BAUMERTH KÁROLYNÉ, szül. Heuffel Katalin, 82 éves, Selmeczbányán. — ÖZV. MESTER ISTVÁNNÉ, szül. Mitrovics Terézia, 64 éves, Nagy-Köröson. — ÖZV. SZENTE JÁNOSNÉ, szül. Pinthér Zsuzsanna, 79 éves, Nagy-Köröson. — WEINMANN SALAMONNÉ, szül. Winter Sarolta, 82 éves korában, Szentesen. — SZIKOSSY FERENCZNÉ, szül. Baumgartner Irma, 40 éves, Budapesten. — ÖZV. PITZINGER MÁRTONKÉ, szül. Ferdinánd Erzsébet, fővárosi háztulajdonosnő, ki vagyona nagy részét 10 fővárosi játékon egyesületnek s iparosok segítségére hagyta, 76 éves korában. — ÖZV. IDŐSB. DANI JÓZSEFNÉ, született Mayer Erzsébet, 70 éves, Budapesten.

Szerkesztői mondanivalók.

Későn van már (Heine). Csinos, de ezt a költeményt már régóta szép fordításban bírja a magyar irodalom.

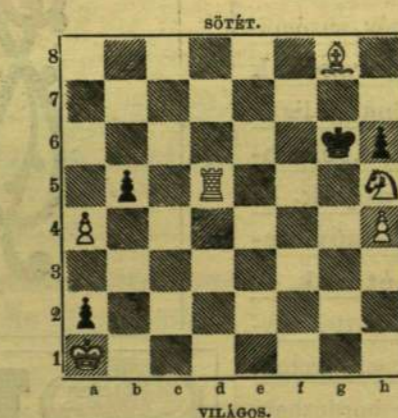
Érzem. Pankósbten. Közlére az előbbi választottuk. Éjjeli utazás. Nem egyszer megkap benne a költői szárnyalás ereje, heve, a kifejezések elvessége, szemléltethetősége; de fogatkozások is vannak, részint a hosszadalmasság, részint helyely-közzel a rossz rímek. Mindjárt az első versszak nagyon gyöngye; azt mondja: levelét a szárnyas madárra bízza. «Minden egyikére, csak nem a golyóra.» De nem mondja: miért nem a golyóra? Ez sem illik bele: «Ha madár vón szállna». Kijavítva tán közölni lehetne.

Romok között. Nem ígértem. Vágy. Fergeteg. Egyik sem üti meg egészen a közölhetés mértékét. Az első legsikerültebb; de e rövid versben is fordulnak elő ismétlések és verselési fogyatkozások.

A kópád. A közlendők közé soroztuk.

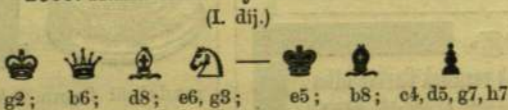
SAKKJÁTÉK.

2008. számú feladvány. Dahl A. M.-től.

Világos indúl s a negyedik lépésre matot mond.

2009. számú feladvány. Andrews J. T.-től.

Világos indúl s a második lépésre matot mond.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 18-ik számában közölt képtalány megfejtése: Minden erénynek első feltétele az erős meggyőződés.

Heti naptár, május hó.

Nap	Kath. prot. naptár	Görög keleti naptár
23 Vasárnap	C. 5. Rog. D.	11 E. 4. Mócz. vt.
24 Hétfő	Joh., Eszter	12 Epifán
25 Kedd	Orbán pk.	13 Gliceria
26 Szerda	Neri Fülöp	14 Glicior
27 Csütörtök	Áldozó csüt.	15 Pakómius
28 Péntek	Emil vt.	16 Tivadár
29 Szombat	Maximián	17 Andronik

Holdváltozás. Utolsó negyed: 23-án d. e. 10 ó. 51 p.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós.
(L. Egyetem-tér 6. szám.)

Nyers selyem bastruhákhoz való kelmet 8 frt 65 krtól 42 frt 75 krig egy teljes öltönyre — Tussors- és Shantung-Pongees, valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenkint — sima, csikos, koczkázott, mintázott, damaszt stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 szín és mintázatban stb.) a megrendelt árukat postabér és vámmentesen, házhoz szállítva, valamint mintákat postafordultával küld: Henneberg G. (cs. kir. udv. szállító) selyemgyári Zürichben. Svájczba címzett levelekre 10 kros, levelező-lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 7062

Vese, húgyhólyag, húgydara és kösvénybántalmak ellen, továbbá a légző- és emésztési szervek hurutos bántalmainál, orvosi tekintélyek által a

Lithion-forrás

Salvator

kittinó sikerrel rendelve lesz.

Húgyhajtó hatása!

Kellemes ízű! — Könnyen emészthető!

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

A Salvator-forrás igazgatósága Eperjessen.

☞ Budapesten főraktár EDESKUTY L. urnál.

Legjobb és leghíresebb pipere hölgypor: a

La VELOUTINE

6959

Különleges Rizopor BISMUTTAL VEGYITVE

CH. FAY, ILLATSZERÉSZ.

PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

CHOCOLAT MENIER
A világ legnagyobb gyára. 50,000 kilo.
Naponkénti eladás

Buziás első rangú gyógyfürdő.
Fürdőidény: május 15-től október 1-ig.
Világhírű lápfürdők és aczélforrások

IVÓKÚRA
kifünő eredménnyel vérszegénység, idült gyomor- és bélhurut, homok-
kő- és veselaj, méh- és hüvelyhurut, vérzési rendellenességeknél, mag-
talanság, idegbetegség, bujakór, csúsz, köszvény és fejfájásoknál stb.
Buziás gyógyfürdő vasúti állomás.
Pazar villamos világítás a 80 holdnyi évszázados parkban **Katona zenekar.** Elsőrendű
konyha és kávéházi italok. A fürdőn állandó fürdő- és gyógyászat van. Méréseiket árak. Ismer-
tetéseket kívánatra ingyen és készségesen szolgál a
Fürdőigazgatóság **BUZIÁSON**, a hova a szabamengrendelések küldetni kéretnek

RETOUCHE gyorsfestő szakálra.
Kapható dobozokban 2 forintjával.
Ezen új, kiténő készítmény által képesek vagyunk, az egészségre minden leg-
kisebb hátrány nélkül a minden bőrszűkítés mellőzésével, pillanatnyi idő alatt
a szakált állandóan szőke, világos-barna, sötét-barna vagy feketére festeni. Fes-
tetett hajminták a raktárban megtekintés végett ki vannak téve. **Megren-
deléseknél** kérjük a kívánt színt megjelölni; a haj festésében
gyakorolt fodrászt ajánlhatunk.
7079
Budapest, Király-utca 12. Török József gyógyszerháza.

GANZ ÉS TÁRSA
VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

Készít: a) gépeket és építési munkákat, teljes malomberendezéseket,
vasúti kocsikat és vasúti felszereléseket, transmissiókat.
Speczialitásai: b) Kéregöntvény vasúti kerekek, váltók, zuzómü-
vek, hengerek és ágyugolyókhoz. **Aczelöntés.** — **Hengerszék**
kéregöntetű hengerekkel mind a magz malmáshoz, mind pedig a
parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.** — **Facsiszo-
láshoz, papir- és cellulosa-gyártáshoz való gépek.** —
Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.** — **Zsilipek, csöveze-
tékek, frictiós kapcsolások, rotációs dynamo-méterek.** —
Mechwart-féle **forgó gőzeke.** — Elektromos világítás s erőátvitel egy-
irányú váltakozó- s forgárammal, dynamo-gépek, motorok, elektromos
bányaberendezések, felhúzó, szellőztető, elektromos utak, hordozható
elektromos fűrégepek; elektromos daruk, szivattyúk, ivlámpák, mérő-
készülékek, stb.
7124

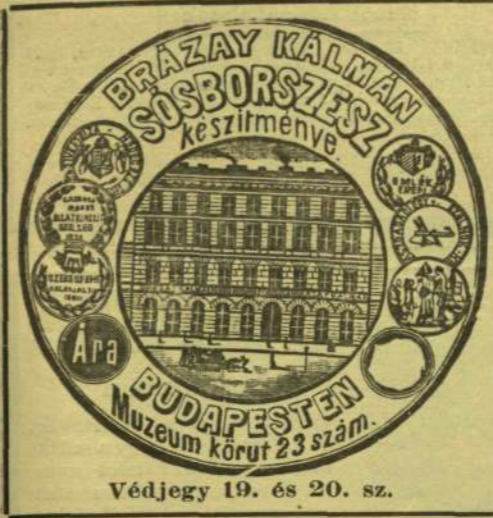
Szépség és egészség.
Korunk főnyavalyja az idegesség
és vértelenség, melyből számtalan kör származik. Ez ellen pedig legbiztosabban hat a **vasas chinabor**
1 üveg 1 frt 20 kr., 5 üveg franco küldve 6 frt.
Sherryval van készítve és minden hasznos készítmények között a legkisebb chinor és vasat tartalmazza.
ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerész Aradon.
Kapható Budapesten: 7152
Török József gyógyszerháza és minden magyarorsz. gyógyszerháza.

BALATON-FÜRED, gyógyfürdő s a Balaton metropolisa
Zala vármegyében. — Posta és távirat helyben.
Fürdőidény május 23-tól szeptember végéig.
Azon gyenge fűlők és mellbeteg, k B.-Füred kedvező cli-
máját előbb használni akarják, már május 16-tól itt minden
kényelmet — meleg fürdők kivételével — találhatnak.
Tiszta ózondus, enyhe, egyenletes tóparti levegő; égvényes, sós, szén-
savas, vasas források; juhsavó, tej massage-gyógyfürdő; szénsavas meleg
pezsgő és szénsavas hideg fürdők, gőzfürdő, zuhanyok, balatontavi hideg fürdők
és uszodák. **Orvosi tekintélyek igen ajánlják:** vérszegénység, vérvény,
gümőkór, csúsz, köszvény, légzőszervek hurutos bántalmait, rekedtség, vérképes,
gyomor és bélhurut, máj- és lépverőbőség, női bajok és idegbántalmakban.
Elsőrangú fürdőintézet.
Hegyekről védett gyönyörű fekvés, díszes és czélszerű berendezés, gyógy-
terem, sétacsarnok, árnyékos sétányok, lombos park, fenyves liget, térszene, színi
előadások, hetenkint táncmulatság. Élvezetes kirándulások, sétacsónakázás. —
Elegáns lakások a Balaton partján épült Ipoly udvarban, az Erzsébet,
Klotild udvarokban s a Grand-Hotelban; csinos nyaralók. Jó és mérsékelt
étkezés, table d'hôte: couvert 1 frt 50 kr. A szobák ára 40 krtól 4 frt. Junius
15-ig és augusztus 20-tól a saison végéig a lakások 30 százalékkal, az étkezés
a Grand-Hotel éttermeiben 20 százalékkal olcsóbb. 7197
Vasúti állomás Siófok és Veszprém, Siófokról gőzhajón 1 óra. Veszprémtől
bérkocsin 1 és fél óra. Vasúti saisonjegyek 33% a százalékos kedvezménnyel,
menetérti jegyek — 3 napra — féláron kaphatók. A fürdőintézet rendelő
főorvosa **Dr. Huray István.**
Lakásmegrendelések — előleg mellett — **Lingl Valerián** fürdőigaz-
gatóhoz intézendők Balatonfüredre. A balatonfüredre ásványviznek, mely mint ét-
rendi víz is igen kedvelt, főraktára **Édeskúty L.** ásványvíz-szállító Budapest, Ezen-
kivül kapható **Szemerey Jánosnál** Veszprém és **Birkmayer
Lajosnál** Szekesfehérvárott.
Prospektusokkal ingyen szolgál a fürdőigazgatóság.

IGLÓ-FÜRED klimatikus gyógyhely és gyógyfürdő.
Évad május 15-től október 1-ig.
Szepesmegyében, Igló város határában 580 mé-
ter a tenger színe fölött.
**Nyaralóhely, meleg fürdők, feny-
ves-, kádfürdők. — Czélszerűen
berendezett.**
hidegvíz-gyógyintézet.
Vasúti állomás: Igló, (Kassa-Oderbergi vasut). Bér-
kocsi- és társaskocsi összeköttetés. 7207
Posta- és telephon összeköttetés az Igló távirat-
állomással helyben.
Távirat állomás. Távirat állomás.

Nem is gondolható jobb ital mindennapi
használatra, mint a cacao, t. i. már mint a jó
cacao; mert bizonyára nem közömbös kérdés,
hogy melyiket választjuk e célra. Ha kiténő
sajátságairól az egész világon ismeretes Van
Houten-féle cacaoat választjuk, biztosak lehe-
tünk, hogy igazán jó oldékony cacaoat kapunk.
Ennek hatása az idegrendszerre teljességgel
nem izgat, mint azt a teánál és kávénál
tapasztalhatjuk; azonkívül tápláló és mégis
könnyen emészthető, a mellett igen kellemes
ízű. S egészségesebb is mint bármely más ital,
mivel pedig egy fél kiló elégséges 100 csészére,
a Van Houten cacao a legolcsóbb is vala-
mennyi ital közt. 6986

LOHSE-féle
LILIOM-RIZSPOR
rendkívül finom, bársonyszerűbb, tömöttebb és takarékosabb valamennyi
Poudre de riz és zsíros rizspornál, a bőrhöz kiténően s láthatatlanul tapad.
Ugy nappalra mint este.
Fehér és rózsaszinben szőkék számára, sárga (rachel) barnák számára;
dozsa 2 frt. 7069
Vételnél mindenkor a teljes czégre kell ügyelni:
GUSTAV LOHSE BERLIN, 45. Jägerstrasse 46.
Kir. udvari illatszerész.
Kapható Ausztria-Magyarország valamennyi előbbkelő gyógyszerháza és
illatszerészetében.

Az általános ismert, jó hírnévnek örvendő s több oldalulag ki-
tintett sósorszesz-készítményem — kelendőségénél fogva — sok
utánzásnak lévén az utóbbi időben kitéve, elhatároztam, hogy
azokon címjegyeimet módosítom s arra két nyomtatott sajtó há-
zam külső alakját veszem föl, bejegyezve azt egyszerűsággal
védjegyként a budapesti iparkamaránál.
SÓSORSZESZ
Általános ismert kiténő házi- és kúri- és a bedörzsölés-kenő-
győző-fogymódnál (massage) igen jó hatást. Ajánlható egyszerű-
sággal fogtisztító szerül, a mennyiben a fogak fényét elősegíti,
a foghúst erősíti és a száj tisztá, szagatlan ízt nyer a szesz elpá-
rolgása után, ugyszintén fejmosásra és a hajidegek erősítésére, a
fejkorpa képződés megakadályozására és annak megszüntetésére.
Egy nagy üveg ára 90 kr., egy kisebb üveg ára 45 kr.
BRAZAY KÁLMÁN 7204
Budapest, IV. ker., Muzeum-körút 23. szám.

MATTONI-FÉLE
ERZSÉ-SÓS-FÜRDŐ
BET BUDAPEST-
KELÉNFÖLD

Idény május 1-től szept. végéig.
Keszér források. Ivó és fürdőgyógyomd.
A gyógyhely fürdői, esetleg ivótorrasi kiténő
eredménytel alkalmashatók: 1. Bárminő okok
folytán keletkezett lobos izadmányoknál. 2. Női
bajoknál, különösen metritis chronicánál; méh
körtli és hashártyalob után visszamaradt izad-
mányoknál; a méhnek helyzetváltozások, nem-
különböztetve által előidéztet igatottsági
tüneteknél; hurutos állapotok és tisztulási zavarok-
nál stb. 3. Az alhasi szervek bántalmánál: máj-
bajok, szokványos székrekedés, stb. Zsirkómál.
5. Köszvénynél, stb.
FÜRDŐ-ORVOS: **Dr. BRUCK JAKAB,**
az orsz. közegészségi tanács r. k. tagja.
Egészséges felvétel, fél órányira a fővárostól,
**kényelmes lakások, jó vendéglő, sene, kád-
és márványfürdők, különféle ruhanykészlőke-
kel. — Rendes társaskocsi-kiszárlás.**
**A kocsi állomási helye: Ferenoz József-
tér, a régi Lloyd-épület előtt.**
A gyógyhelyre vonatkozó bővebb felvilágosítá-
sal szivesen szolgál
Mattoni és Wille
7125 Budapest.

Szomorú de igaz
hogy általános ismert, jó hírnévnek örvendő s több oldalulag ki-
tintett sósorszesz-készítményem — kelendőségénél fogva — sok
utánzásnak lévén az utóbbi időben kitéve, elhatároztam, hogy
azokon címjegyeimet módosítom s arra két nyomtatott sajtó há-
zam külső alakját veszem föl, bejegyezve azt egyszerűsággal
védjegyként a budapesti iparkamaránál.
SÓSORSZESZ
Általános ismert kiténő házi- és kúri- és a bedörzsölés-kenő-
győző-fogymódnál (massage) igen jó hatást. Ajánlható egyszerű-
sággal fogtisztító szerül, a mennyiben a fogak fényét elősegíti,
a foghúst erősíti és a száj tisztá, szagatlan ízt nyer a szesz elpá-
rolgása után, ugyszintén fejmosásra és a hajidegek erősítésére, a
fejkorpa képződés megakadályozására és annak megszüntetésére.
Egy nagy üveg ára 90 kr., egy kisebb üveg ára 45 kr.
BRAZAY KÁLMÁN 7204
Budapest, IV. ker., Muzeum-körút 23. szám.

IGLÓ-FÜRED klimatikus gyógyhely és gyógyfürdő.
Évad május 15-től október 1-ig.
Szepesmegyében, Igló város határában 580 mé-
ter a tenger színe fölött.
**Nyaralóhely, meleg fürdők, feny-
ves-, kádfürdők. — Czélszerűen
berendezett.**
hidegvíz-gyógyintézet.
Vasúti állomás: Igló, (Kassa-Oderbergi vasut). Bér-
kocsi- és társaskocsi összeköttetés. 7207
Posta- és telephon összeköttetés az Igló távirat-
állomással helyben.
Távirat állomás. Távirat állomás.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legújabb ágyú-
SAVANYU-KÚT

Csorba fürdő.
Liptómezei központi Kárpátok, a magas Tatra
déli lejtőjén, 1357 m. magasságban fekszik.
Klimatikus gyógyhely, mely leginkább légző
emésztőszervek és idegbántalmaknál, vala-
mint szervi vagy öröklött betegségeknél
felülmutathatlan.
Van a fürdőben állandó fürdőorvos, házi gyógyszer-
tár, posta távirat hivatal, meleg kád, törpefenyő,
zuhany, hideg fürdők és uszoda. Vasúti
állomástól egész a fürdőig vezet egy fogas-
kerekű vaspálya. A nagy látogatottság folytán a
fürdő az idén egy 40 szobás szállóval szaporított.
Megnyitás május 15-én.
Földényben (július-augusztus) penzio naponta 3 frt
5 frt 50 kr., elő- és utóidényben ugyanaz 30% -kal
olcsóbb. — Réseletes felvilágosítással vagy értesítő-
kkel szolgál a 7209 fürdőigazgatóság.

BYROLIN
Legjobb a
bőrre
Törpefenyővel készített
Főraktár: Budapest, Király-utca 12.
Magyarországra és Ausztriára
főraktár: 7192
TOROK JÓZSEF
gyógyszertára
Budapest, Király-utca 12.

A Magyar Asphalt
részvény-társaság
Budapest, Andrássy-út 30.
elvállja jótállás mellett
legolcsóbban
asphalt-burkolatok
fektetését és 7117
nedves lakások,
pincék, stb., gyökeres
száraztátételét.
☎ Telefon. ☎

Dr. LENGIEL FRIGYES-féle
nyirfabalzsam
ajánlja Dr. med. Raspi tanár egyetemi procurátor Bécsben és
Peyfluch tanár által Londonban.
Megvizsgált módszer szerint már az ő-korban is mint kiténő szepítő-
szernek ismert **nyirfa** vegetabilis anyagiból készíte; lehamló ha-
tással bír és kisimítja az arczban keletkezett ráncokat és himlő-
szemölcsöket, alávolítja a szőpő, májfoltot, anyajelét,
örbörtal, mitessert és a bőr tisztátlanágát s legújabb idő alatt és az arcz-
bőrök által, úde arczszint kileszéná. Figyeljék Dr. Lengiel Frigyes nevére
és feati védjegyre.
Egy korsó ára használati utasítással együtt 1 frt 50 kr.
A nyirfabalzsam hatásának támogatására szolgál Dr. Lengiel Frigyes **Benzoé szappan**
darszonkúnt 60 kr. 6888
Főraktár Budapest: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerháza király-utca 12.

WALLA JÓZSEF
mozaik és ezementáru-gyára
építési anyagok raktára
Budapest, VII. ker, Rottenbiller-utca 13. sz.
Vállalkozik:
**GRANIT-TERAZZO,
BETONIROZÁSOK,
MEDENCZÉK,
CSATORNÁZÁSOK,
SZŐKÖKUTAK,
JÁSZOLÓK,
CZEMENTVIZELŐK,
CZEMENT-LAPOK és
MOZAIK-LAPOKKALI
KÖVEZÉSEK**
elkészítésére.
**FAYENCE-LAPOK-
KALI** faburkolások stb.
Raktárt tart:
**KERAMIT-LAPOK,
KELHEIMI LAPOK,
MOZAIK-LAPOK,
mettlachi módra
TERRACOTTA-ÁRUK,
ASZFALTTELE-
LEMEZ,
ASZFALTELSZIGE-
TELE LEMEZ,** 7215
**TÜZÁLLÓ TEGLÁK,
KÖAGYAG-CSÖVEK,
KÉMÉNY-TOLDALÉ-
KOK** köagygából stb.
Gyári raktára a Gartenai
Portland ezement vizálmész-
gyárnak.
Mennyezet nád-
szövet-raktár
(Stuccatur-Rohrgewerbe).

Gleichenberg gyógyhely.
Stiriában.
Gyógyeszközök: Alkali-muriatikus források: **Constantin- és Emmaforrás.** Alkali-
muriatikus sós-vasas gyógyvíz: **Johannes-kút.** Tiszta sós-vasas forrás: **Klausen-
forrás.** Savó, tej, kefir. **Ásvány-forrás-víz** belégzés külön fülkékben. **Fenyő-
tűlevel-gőzök** belégzése. **Lélegző-készülék, légkamrák, zdes ásványvíz** és
kafiz hófürdők; **fenyő-tűlevel és aczélfürdők.** Nagy vizgyógyító intézet.
Ütülő sétányok. Enyhe, nedvesmeleg, pormentes, szélmentes levegő; erdős
dombvidék. Tengerföldtől magasság 300 méter. 7181
☎ Idény május 1-től októberig. ☎
Ertesítéseket és prospektusokat ingyen nyújt, és lakásmegrendeléseket elfogad
a fürdőigazgatóság (Gleichenbergben).

Megérkeztek legújabb mosószövetjeink
u. m. zephyr, levantin, batiszt. Minták kívánatra bérmentve küldetnek.
Kunz és Mössmer vászon és fehérmű áruháza Budapest, Kigyó-tér, a „Szép juhásznő“-hoz.
7196

D' Leras AS PHOSPHAT

Ezen vaskészítmény tartalmazza a vér és csontok legfontosabb elemeit. Kétféle gyógyszer vérszegénység, sápkór, gyomor- és bélbetegségek, vérszegénység, székrekedés, a hólyagot, könnyű emésztést és kiválóan hölgyeknek, fejlődésben lévő fiatal leányoknak, valamint gyenge gyermekeknek legmegelőzőleg ajánlható. Egy üveg ára 1 ft 50 kr. Magyarországi főraktár Budapest, Török József gyógyszerháza király-utca 12. sz.

ŐS BUDAVÁRA

a székesfehérvári legnagyobb és legelőkelőbb mulatóhelye. Idénytartam május 1-től szept. 30-ig. Idénytartam alkalmával is érvényesek 10 forint. Csaldátok, katonatisztek, hivatalnokok és nagyobb klubok részére 8 forint. Három nagy nyílt színpad. Naponta nagy symphonikus és népies hangversenyek. Magyar és nemzetközi karnezek, magánzenekarok, táncosok és előadók művészei. Nagyszerű ünnepélyek. Esős időben ingyen-előadások a színházban, valamint a vendéglők és kávéházak termeiben. Jegyadás naponta a budapesti bankgyűlés váltóüzletében V. Fűrdő-utca 1. és az igazgatósági épületben Ős-Budaváran. 7195

A budapesti asztalos ipartestület védnöksége alatt álló butorszakosztály által alakított

BUTORCSARNOK

VIII., Bérkocsis-utca 12. az ipartestület saját házában állandóan készletben tart haló-, ebédlő-, uriszoba és szalonberendezéseket. Ezzel mód van adva a n. é. közönségnek jó és szolid butorokat jutányos áron a közvetítők illettől kereskedők mellőzésével az illett asztalos-mesterekkel készen vagy tetszészerinti megrendelés után beszerezhetni.

STUBNYA

gyógyfürdő téli és nyári gyógyhely. Természetes meleg 28°-36° Reaumur fokú hévízzel. A vadregényes Turócsmegyében 518 mtr. (1620') a tenger színe felett. Minden gyors- és személyvonat, mely Bécsből, Oderberg vagy Budapestre jön, a fürdőállomásnál megáll. Posta és távíró helyben. Gyógyhatásában a gasteini hévírnekkel versenyezhet. Csusz- és köcsvénybetegségeknél, csont-, hátrya- és idegbetegségeknél, bőrbetegségeknél stb. stb. legnagyobb sikerrel alkalmazhatók. Mérsékelt árak, melyek június 15-éig még 25%-al lezállítatnak. A fürdők és szobák a legnagyobb kényelemmel vannak berendezve. — Prospektusokkal készséggel és ingyen szolgál a fürdőigazgatóság.

Lesoványodásra s egyidejűleg az egészség erősítésére 3 hónapig vendős a dr. Bly s dr. Duchesne-Daparo klin. tanár, beületrend lovagja — megfigyelése után Boisson gyógyszer által készített "per-za-pilula", vesiculisainevél előállított növ. készítmény. Egy 3 frtos nemzetközi posta-utalvány küldésével bérn. szállít egy palackot: M. BOISSON, 100 rue Montmartre, Paris. Budapestben kapható: Török József gyógyszerháza, király-utca 12. szám. 7030

SZABADALMAKAT

(Patente). Kiessközől, védjegyeket és mintákat belajstromost, a világ minden államában, legkedvesebb feltételek mellett, RÉTHY JÁNOS, nemzetközi szabadalmi iroda. Budapest, Erzsébet-körút 2. szám. (Tulajdonos Zselinski Szilárd, okl. mérnök.) 7015

4 arany, 18 ezüst érem, 30 kizsárlási és előismerő oklevél.

Kwizda-féle kornenburgi marha-táppor.

Veterin-élettani szer lovak, szarvasmarhák és juhok számára. 43 esztendő óta a legtöbb istállóban ismert sikkertel alkalmazták a táplálkozás kedv híjának, rossz emésztéséért; a tehének tejnek bővítéséért és jobb tétele érdekében. Ár: 1/2 doboz 75 kr., 1/4 doboz 35 kr. Csupán a fenti védjeggyel ellátva valódi és kapható minden gyógyszerháza és gyógyszerkereskedésben. — Főraktár: Kwizda Ferencz Joh. cs. és kir. osztr.-magyar és román kir. udv. szállító. 6099 Kerületi gyógyszerháza Kornenburg, Bécs mellett.

Férfi ingek: Szines francia batizst. Angol piqúé és szepélyes mellő fehér sifon. Pongyola utazó- és háló ingek. — Divatos sötétbátok. Nap- és Esernyők. Angol foulard és batizst nyári Nyakkendők. Férfi és Női Harisnyák. Kéztük és Angol sarga bőr cipők. Férfi Nemes- és Szalmakalapok. Utazó- és Fűrdő Cizkák Nagy választékú Raktára

FÖLDVÁRY IMRE

BUDAPEST 7156
Koronaherceg-utca 11. és Kerepesi-út 9. sz.

Levélbélyeg-kereskedés

PRÜCKLER J. C.

Budapest, IV., Régi posta-u. 5
Alapítottatott 1876. 7121

Veszek! Eladok! Cserélek!

Több mint 50 év óta sikerrel használták! Szepelket és májfoltokat, valamint az összes börtisztatálanságokat biztosan eltávolítja az

Eszéki Spitzer Kenőcs

és az eszéki Salvator szappan

Valódi minőségben csak a VÉDJEJY. 7164

DIENES J. C.-féle

gyógyszertárban.

Eszéken, felsőváros.

1 kis tégely valódi Spitzer kenőcs...	35 kr.
1 nagy tégely valódi Spitzer kenőcs...	50 kr.
1 üveg valódi Spitzer mosdóvíz...	40 kr.
1 darab valódi Salvator szappan...	50 kr.
1 tégely képszasztá...	60 kr.
1 doboz valódi Lyoni rizspor 3 színből 50 kr. és 1 frt.	

Figyelemztetés. Csak akkor valódi, ha fenti törvényileg beiktatott védjeggyel el van látva és kérikt a t. oz. közönség csakis Dienes-féle eszéki kenőt és szappant kémi és elfogadni.

Főraktár Budapest: TÖRÖK JÓZSEF úrnál Király-utca 12.

A SZÉPSÉG ÁPOLÁSÁHOZ.

Eddig el nem ért HATÁS.

KIELHAUSER H.

folyékony Glycerin-Crème

ártalmatlan anyagokból készült sikerült vegyület, mely nemcsak a bőrt finomítja, hanem tényleg az ifjú üdéséget eleveníti és azt állandóan fenntartja. Legjobb óvszer levegő, szél és napsütés ellen, eltávolított napfoltot, szeplőt, májfoltot és minden más börtisztatálanságot.

Glycerin-Crème-Szappan kiváló anyag, báronyszerű bőrt idez elő. A Glycerin-Crème használatánál ajánlható a

Párisi Hölgy puder a legártalmatlanabb puder, a bőrt szép fehér színre állítottatja és azt simán és szárazon tartja.

Hamisított párisi hölgyrudertől és Glycerin-Crémétől óakodjanak; csak az valódi, melyen a címke, valamint a círdson a mellékelt védjegy van.

Raktár minden gyógyszerháza és illatszer-üzletben. Magyarországi főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza Budapest, Király-utca 12.

Szines selyemkelmék.

ugymint fekete és fehér minták mindenféle minőségben, igaz gyári árakon, a valódiság- és jószágért való jóállással, méterenkint 12 krtól 12 frt-ig, portó- és vámmentesen a házhoz. A legelőnyösebb, kiváló ellenbevásárlási forrás magánosok részére. Ézer meg ezer előismerő levél. Minták franko. Svájcba levelelportó készséggel.

GRIEDER ADOLF ÉS TSA

selyemkelmé-gyárak szövetsége Zürich. 6955
Spanyol kir. udvari szállítók. Spanyol kir. udvari szállítók.

A HYGEA

hajbalzsam

valóban maga a tökéletesség, ha arról van szó, hogy a szürke hajnak eredeti fiatalos színe, fénye és szépsége visszaadassék. Megújítja a haj életfolyamatát, szívósságát és növesési képességét, mint hajszépitőszert pedig egyenesen páratlan. 7128

Üvege 1 frt 50 kr és 2 frt 50 kr. Valódi minőségben egyedül kapható

DIMITRIJEVIČ S. gyógyszerésznél Aracs, Banat. 42.

Vértés gyógyszer-féle

keleti labdacok.

Használat előtt. Használat után.

Gyenge nőknél szép felt testi formát kölcsönöznek. Egy adag 3 frt. 7141

Kapható VÉRTES L. sasgyógytárban Lugoson 96. sz.

„Izomerősítő embrocator.”

Nélkülözhetetlen bedörzsolő szer futás, uszás, kérekrázás, vivás, evezés, lovaglás és általában fokozott izomerősítést igénylő atletikai és torna-sportot űzők trainingjei teljességének és eredményességének elérésére. Páratlan gyógyszerjei rheumatikus bajoknál, szagatásoknál, bármennyire idülttek is azok. Egy üveg ára 1 frt 20 kr. Főraktár: „Aranykesz” gyógyszerháza, Budapest, V. Nádor-utca 24. Kapható a következő gyógyszerészek utáknál: Budapest: Török J., Király-utca, dr. Szalka L., Mária-Terézia-ter 11., Bayer Antal, Andrássy-út 84. Arad: Földes K. Debrecen: Mihalovits J. Győr: Stadler M. Szabadska: Milassin J. Szeged: Barsay C. Székesfehérvár: P. Ács Albert. 7202

A női szépség

emelésére, tökéletesítésére és fenntartására legkittünb, teljesen ártalmatlan, vegyíztáza és zairneutes készítmény a 7163

Margit Crème.

Rövid idő alatt színtet szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrtkát (mit-esser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is üde bájos arciszínt kölcsönöz, ára 50 kr., nagy 1 forint. Margit hölgyör 60 kr, 3 színből. Margit szappan 35 kr. Margit fogpép (Zahnpaste) 50 kr.

Készítő FÖLDES gyógyszerháza, Aradon Deák Ferencz-utca 11. sz. Főraktár: Török József gyógyszerháza, Budapest Király-utca 12.

Fosztó társaság körkép palotájában Városliget 7173

Krisztus a keresztfán és Jeruzsálem

óriási körkép. Látható: reggel 9 órától esti 8 óráig.

As esti órákban villanyvilágításnál. Belépő díj 50 kr. Gyermekjegy 30 krajczár.

22. SZÁM. 1897. BUDAPEST, MÁJUS 30. 44. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt. POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félévre — 6 • Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt. félévre — 4 • Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5. — félévre — 2.50 Külföldi előfizetésekhöz a postallag meghatározott viteldíj is csatolandó.

GRÓF SZÉCHENYI ISTVÁN SZOBRA SOPRONBAN.

SOPRONMEGYE és Sopron város azzal kívánta az ezredévi ünneplés emléket marandóvá tenni, hogy a megye nagy fia, gróf Széchenyi István érdemeinek megörökítésére érezbe öntette a „legnagyobb magyar” alakját s e szobrot Sopron város legszebb terén, a dícsőitetről már régebben elnevezett Széchenyitérén fölláttatta.

Az emlékmű eszméje már 1861-ben fölmerült Sopron város közgyűlésén, de a megvalósítása elmaradt főleg a miatt, mivel nem tudták megállapítani, hogy szoborban, képmen, vagy pedig valami közintézetben örökítsék-e meg a Széchenyi nevét. Legtöbb hiva lett a közintézet eszméjének, s az is volt a szándék, hogy egy egyszerű városi reális-kolát építenek s azt Széchenyiről nevezik el. Később a reális-kola csakugyan föl is épült, de akkor meg elfelejtették Széchenyiről elnevezni.

A nyolcvanas évek derekán a „Soproni Irodalmi és Művészeti Kör” új mozgalmat kezdett a nagy hazafi emléke érdekében, és nem is siker nélkül. Döntő fordulat azonban csak akkor állott be, mikor az ezredévi ünneplés közeledése alkalmából a kormány a törvényhatóságok közt Sopronme gyét és várost is fölhívta valamely becesebb emlékmű létesítésére. Ekkor úgy a megye, mint a város magáévé tette a Széchenyinek emlémlendő érekszobor eszméjét; mind a két törvényhatóság tíz-tizezer forintot szavazott meg e célra, s közös bizottságot szervezett a műlétesítésére.

A bizottság Szana Tamás figyelemztetésére néhai Izsó Miklós szobrászunknak azt a művét választotta mintául, a mely a hatvanas évek vége felé ugyancsak Széchenyi tiszteletére a Magyar Tud. Akadémia palotája elé állítandó szobor pályázatán második díjat nyert, de érezbe öntésre nem került s a művész örökösének bir-

tokában volt. A bizottság Izsó művét valóban becsesnek találván, Mátray Lajos szobrászunkat, a győri Kisfaludy-szobor alkotóját kérte föl és bizta meg, hogy Izsó művét, mely voltaképen csak vázlatnak volt tekinthető, saját egyéni fölfogása szerint dolgozza ki teljesen, annak egy életnagyságú segéd-mintáját mutassa be a Keleti Gusztáv, Baditz Ottó, Strobl Alajos és Czobor Béla tagokból összeállított bíráló bizottságnak, ennek ítéletétől tevén függővé a tervezet végeles megvalósítását.

Mátray a feltételeket elfogadván, mindenek előtt kijelölte Sopronban a szobor leendő helyét s aztán nagy lelkesedéssel hozzá látott a munkához, a melyet oly sikerrel végzett, hogy a Bíráló Gusztáv, Baditz Ottó, Strobl Alajos és Czobor Béla tagokból összeállított bíráló bizottságnak, ennek ítéletétől tevén függővé a tervezet végeles megvalósítását.

Mátay Lajos szoborműve után metszette Morelli Gusztáv. GRÓF SZÉCHENYI ISTVÁN SZOBRA SOPRONBAN.

könyvi jelentésében: «a bemutatott minta úgy arcképi hasonlatosság, mint emlékszerű fölfogás tekintetében gondosan kivitt, sikerült munka.» Erre a végeles, 3 1/2 méter magasra tervezett szoborminta elkészítése, majd pedig a bronzba öntés munkája következett. Az öntésnél azonban a gyár működésében épp ekkor történt változások miatt némi fennakadás törtévé, a fölláttatás, illetőleg a leleplezés nem történhetett meg az ezredévi ünneplésnek szentelt 1896-ik évben. Ezért haladt el a leleplezés a jelen év május 22-ikére, a mikor a megye és város által rendezett fényes ünnepre a Széchenyi család számos tagján kívül megjelentek a Magyar Tud. Akadémia, s más tudományos és irodalmi társulatok küldöttei, a szomszéd megyék küldöttségei, sőt a kormány is kiküldte képviselőjét Perczel Dezső belügyminiszter személyében.

Széchenyi Istvánnak e legújabb szobra egyszerű, de hatásos alkotás. A művész annyiban eszményített, hogy a természetet és tagokat az egykori valóságnál kissé vastkosabbakká tette az úgynevezett «történelmi szépség» érdekében; de különben teljes hűséggel igyekezett és tudta is előállítani a hasonlatosságot. Széchenyi alakja diszmagyar ruhában, bal vállára panyókásan vetett mentében, s méltóságos, nyugodt szónoki állásban elhelyezve áll; jobb kezével némi mozdulatot tesz, mintha épen kimondott szavainak akarna nagyobb nyomatókat adni; balkezével kardjára támaszkodik.

A célznak, mint a szobrászművészetnek is díszére való szoborműve almasi kőből faragott szép alakú talapzaton áll, melyre elül a Széchenyi név, a hátsó lapon pedig ez van véve: «Hazánk fömállásának ezredik évében a legnagyobb magyarunk Sopron vármegye és Sopron sz. kir. város közönsége.»

Sopronme gyé és város megelégedéssel tekinthet Mátray művére, mely oly méltóan fejezi ki e határszéli megye és város hazafias érületét és nagyjaink iránti kegyeletét.